

POSTOJNSKI
PREPIH

OKTOBER 2019 100 LETNIK 13

OBČINA
POSTOJNA

Franka, Mateja, Vojko in Janez so gonilna sila Turističnega društva Pudgura pri organizaciji tradicionalne Gobarske nedelje. Tudi letos so v svoje vrste povabili domačina Jožeta Podboja, terminatorja, ki svoje znanje o gobah z veseljem deli z obiskovalci. Prireditev z izobraževalnim in družabnim značajem je že šestnajstič odlično uspela. Pod kozolcem toplarjem v Belskem je bilo na ogled 200 vrst gob. Nekaj je bilo tudi takšnih sort, ki ne smejo nikoli pristati v gobarjevi košari.

Nova znanja, nova spoznanja

Končujemo že deseti mesec tega leta. Pred vrati so že prve počitnice za osnovnošolce in dijake. Trgovine nam že ponujajo prve novoletne okraske in nam dajejo vedeti, da se december hitro približuje.

Pa vendar ne smemo tako hitro naprej in prehitro spustiti oktobra iz rok, saj nam je dal ogromno novega znanja. Začeli smo z rožnatim oktobrom, dobili nove nagrajence akcije Postojna v cvetju, priča smo bili največjemu dogodku v Sloveniji s področja zaščite in reševanja – Bogatajevimi dnevi zaščite in reševanja, ki so za nekaj dni Postojno spremenili v najbolj varno mesto v državi. Ob tem nas je obiskal celoten slovenski politični vrh, Postojna pa se je še enkrat izkazala kot odlična gostiteljica velikega dogodka državnega pomena.

Občina Postojna pa v teh dneh ni v najboljši luči le na domačih tleh, temveč tudi v tujini. Na prvem mednarodnem vrhu Otrokom prijaznih Unicefovih mest smo bili mednarodnim delegacijam predstavljeni kot primer dobre prakse. Podobna zgodba se je odvila le nekaj dni za tem v Beirutu, kjer je bila na konferenci Akt now Postojna postavljena za zgled pri delu z mladoletnimi migranti brez spremstva.

Veseli smo, da lahko vsak dan znova vpijamo novo znanje. Še bolj smo veseli, ko lahko mi naše znanje predstavljamo in širimo med ostale, saj je to dodatna potrditev, da delamo dobro in smo na odlični poti.

Pred nami je mesec november. Sprva umirjeni dnevi, ko se bomo spominjali vseh, ki jih ni več z nami, bodo hitro postali malce bolj razgibani. V začetku meseca nas čaka seja občinskega sveta, kjer bomo med drugim s svetniki spregovorili tudi o predlogu dogovora, ki je plod večmesečnih pogajanj med Občino Postojna in Ministrstvom za obrambo.

Želim vam torej, da bi si novembra nabrali moči za vsa praznovanja, ki nas čakajo v veselem decembru, vsem šolarjem in dijakom pa, da bi čimbolj izkoristili krompirjeve počitnice, ki so pred vrati.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

tema meseca:

Pripravljeni?

tu živimo:

KS Slavina

na obisku:

Anica Gorjanc Vitez

Na naslovnici: Franka Milavec, Mateja Simčič, Vojko Bauman, Jože Podboj in Janez Čekada; fotografija: Foto Atelje Postojna.

POSTOJNSKI
PREPIH

Postojnski prepilj je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov.

• Postojna, oktober 2019, leto izdaje 13, številka 100

• Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepilj, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepilj (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Ob vsakem uradnem odprtju otroških igrišč, športnih ali drugih prostorov, ki omogočajo občanom, zlasti pa otrokom in mladostnikom bolj kakovostno preživljanje prostega časa in ne nazadnje druženje, pomislimo, da gre za dobro naložbo. Tudi ob oktobrski simbolični predaji jeklenega poligona za Sovičem ni bilo nič drugače. Razposajeni in nasmejani obrazi osnovnošolcev in nadobudnih košarkarjev so v družbi ambasadorjev poligona Mitje Nikoliča in Klemna Muhe prvi preizkusili trdnost jeklenih konstrukcij. Za Sovičem nastaja postopno pravi rekreacijski center s prenovljenimi nogometnim igriščem, kolesarskim poligonom (pumptrackom), kolesarsko potjo in zdaj še z jeklenim poligonom. Vodstvo Občine snuje načrte tudi za veliko otroško igrišče iz naravnih materialov. Tudi med pridobitvami vsake vasi radi izpostavimo igrišča. Osrednji namen vseh teh naložb je zagotoviti pogoje za organizirano in posamično rekreacijo šolarjev in društev, mladih družin in vseh občanov, ki svoj prosti čas radi aktivno preživijo v naravi. Učinki takšnih naložb so dolgoročni. Na preventivni ravni zmanjšujejo nevarnosti pojavnih oblik odvisnosti sodobnega časa in prispevajo k boljšemu počutju in zdravju »uporabnikov«.

Zdi se, da se dandanes rekreira vse več Slovencev. Trditve ne morem podpreti s statističnimi podatki, a če si v mislih na hitro zavrtim prizore kolesarjev, sprehajalcev, pohodnikov in dodam še pohvale znank in znancev o raznolikih možnostih organizirane vadbe, se mi dozdeva, da je rekreativcev vse več tudi v naši občini. Ena razlika pa vendarle obstaja. Popolnega občutka varnosti, ki nam je (zdi se, kot bi bilo včeraj!) omogočal ure in ure igranja na dvoriščih, vaških ulicah ali gmajni brez nadzora in velikih skrbi staršev, zdaj ni več. Danes vrata naših domov niso več na stežaj odprta in tudi avtomobili na domačem dvorišču so zaklenjeni. Še vedno živimo v zelo varni družbi, a tudi v našem okolju je vse več resničnih (in namišljenih) pasti. Verjetno jih je več med štirimi stenami, v virtualnem svetu, kot na ulici, igrišču ali gozdu. Včasih v prizadevanjih, da bi kar najbolj zmanjšali novodobne nevarnosti, na nekaterih področjih zaidemo v skrajnosti, ki so skregane z zdravo pametjo, na drugi strani pa se najdemo v vakuumu, ko tukaj in zdaj ni odgovoren nihče ali ne more nihče ukrepati, pomagati – ker predpisi tega ne urejajo!

Objava fotografij otrok – na primer s šolskih prireditev, najsi bo prizor še tako izjemen ali dogodek plemenit – ni dovoljena brez dovoljenja staršev. Kako smo še pred leti z veseljem objavili imena in priimke učencev, ki jih je župan obdaril za odličen uspeh v vseh letih osnovnega šolanja. Prepričana sem, da so bili ob tem ponosni tudi starši pa dedki in babice. Zdaj jih ne objavljamo več zaradi varstva osebnih podatkov. Na drugi strani so na socialnih omrežjih vsemogoče objave brez cenzure in spoštovanja osnovne kulture, ker to področje prehitava tudi zakonodajalca. Imamo sicer občutek, da je varovanje zasebnosti vse večja dobrina, ker nas pri osebnih podatkih močno ščiti zakonodaja. Toda na drugi strani se niti ne zavedamo, kako se kar sami »razkrivamo« in jih nekritično potiskamo na splet in v ustroj marketinške mašinerije.

Do določene meje so kompetence, odgovornosti in pristojnosti izjemno strogo začrtane že s predpisi. Kaj pa na drugi strani meje? Šola nosi za varnost otrok veliko (včasih celo preveliko) odgovornost. Kaj pa od trenutka, ko otrok prestopi šolski prag in naj bi šel domov? Kdo je odgovoren za varnost otrok, ki na primer na notranjem stopnišču mestne knjižnice čakajo na avtobus, se okrepčajo s priboljški in odvržejo smeti kar na tla? Kaj lahko stori knjižničarka, ki opazi, da starejši obiskovalec knjižnice zaradi njih ne more po stopnicah? Jih lahko vpraša po imenu in priimku in obvesti starše?!

Pogosto se počutimo ogroženi zaradi tujcev, a nas nekateri dogodki opominjajo, da je naša varnost velikokrat v rokah naših someščanov, sosedov ... Ob nedavnem napadu psov na mlado Postojnčanko se je razkrilo »vakuumsko stanje«, če lastnik ne bo upošteval navodil veterinarske inšpekcije. Prvi napad še ni dovolj, da bi mu naložili obvezno šolanje s psom, »potreben« je še drugi. Zaradi povzročitve splošne nevarnosti bo sicer lahko kaznovan že po prvem napadu, toda kdo plača višjo »ceno«? Žrtev napada ali lastnik nevarnih psov? Vse službe so opravile naloge v okviru svojih pristojnosti. Za občutek varnosti ljudi pa to vendarle ni dovolj.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Pripravljene?

Ledena ujma v letu 2014 je bila ena najboljšežnejših nesreč v Sloveniji in zagotovo najhujša, kar jih pomnimo na Postojnskem. Kljub teoretični pripravljenosti na različne scenarije so se takrat pokazale najšibkejše točke v organizaciji sil za zaščito in reševanje. Občutljivost narave in ranljivost sicer visoko razvite sodobne družbe sta nas spodbudili k razmisleku in prevetritvi varnostnih struktur. Da je bila to dobra šola, pravijo akterji, zadržani za različne naloge ob izrednih dogodkih. Bistvene točke, ki so jim po žledu posvetili največ pozornosti, so načrtovanje in kadrovska prenova, predvsem pa razmislek o načinih alarmiranja in obveščanja, ki ne bi bili odvisni od informacijsko-komunikacijskih sistemov.

Sistem zaščite in reševanja, organiziran predvsem za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, je poleg obrambnega in varnostnega sistema del sistema nacionalne varnosti. Gre za organizacijsko in funkcionalno enoten sistem vseh reševalnih služb in drugih organiziranih enot za zaščito in reševanje s težiščem na lokalni ravni. Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, zaščito, reševanje in pomoč na svojem območju organizira in izvaja občina.

Ob žledu so se pokazale pomanjkljivosti

Dogodek, ki je močno presegel dotdanje izkušnje v kriznih razmerah na področju zaščite in reševanja v občini, pa tudi delovanje države na vseh ravneh, je bil februarški žled v

letu 2014. Občina Postojna je bila med najbolj prizadetimi območji, tudi zato je prišla (ne)organiziranost služb Civilne zaščite (CZ) še bolj do izraza. V ekstremnih vremenskih razmerah, ki so našo in sosednje občine dobesedno vklele v led in poleg električne infrastrukture onemogočile tudi komunikacijo, je bil odziv prepozen, obveščanje prebivalcev pa neustrezno.

Kot pravi **poveljnik občinske CZ Cveto Kravanja**, je bila izkušnja zelo poučna. »Poleg žledu smo imeli v zadnjih letih dve masovni nesreči na avtocesti in ti dogodki so pokazali, da imamo v Postojni tudi veliko prostovoljcev oziroma društev, ki so usposobljeni in pripravljeni v vsakem trenutku priskočiti na pomoč. Zato jih moramo podpirati, spodbujati in usklajevati nji-

hovo delovanje, ko je to potrebno,« je prepričan. Občina Postojna ima zato v zadnjem obdobju več posluha za delo prostovoljcev, na katerih v veliki meri sloni sistem zaščite in reševanja. V sami CZ so dali po Kravanevih besedah več poudarka načrtovanju, pripravam in kadrovske prenovi. Če bi se zgodba ponovila, bi po njegovih besedah poskrbeli predvsem za pravočasen in ustrezen pretok informacij.

Ob vsakem izrednem dogodku se sicer aktivira občinski štab Civilne zaščite in ta mora poskrbeti tudi za operativno komuniciranje z različnimi deležniki. Zunanja komunikacija z mediji in občani je ena od njegovih primarnih nalog – tako zaradi omejevanja posledic dogodka kot tudi zaradi lažje organizacije pomoči. Glede na naravo izrednih pojavov so predvideni različni komunikacijski kanali, po katerih bi prišle informacije pravočasno do vseh. Eden od teh je tudi sistem radijskih zvez ZA-RE.

»V času novih tehnologij je aktiviranje veliko bolj preprosto, kljub temu pa ostaja vprašanje, kaj storiti, ko se sistem obstoječih telekomunikacij in zvez podre,« se sprašuje Krava-

nja. In prav to se je zgodilo v času žledu. »Še vedno nismo pozabili na kurirsko službo, znake alarmiranja s sirenam, obveščanje po megafonih in obveščanje od »vrat do vrat,« opozarja Kravanja na nekatere druge možnosti.

CZ ima načrte za različne scenarije

Postojna je sicer potencialno izpostavljena različnim naravnim in drugim nesrečam, ki so predvidene tudi v oceni ogroženosti občine in razvrščene glede na obsežnost in tip pojava. Kot pravi Cveto Kravanja, veljajo za občino predvsem potrebna ogroženost, nevarnost žledoloma, množičnih prometnih nesreč na bližnji avtocesti in izlitja nevarnih snovi – zlasti zaradi prevoza v cestnem in železniškem prometu.

CZ ima izdelan načrt zaščite in reševanja za vsako vrsto nesreče posebej, v njih so določeni tudi načini alarmiranja, obveščanja in aktiviranja. V postojnski občini jo sestavljajo gasilci, ekipe prve pomoči, tehnično-reševalna enota ter oddelek za radiološko, kemijsko in biološko dekontaminacijo. Vanjo so vključeni tudi enote, službe in drugi sesta-

vi gospodarskih družb, zavodov in različnih organizacij. Regijske enote CZ sestavljajo še enota za delo s specialnimi tehničnimi stroji, enota za logistiko, enota za upravljanje z visoko zmogljivimi črpalkami, enota za RKB dekontaminacijo, regijski center za obveščanje ter enota za reševanje v vodi in na njej. Delujejo predvsem preventivno; z različnimi pripravami, s simulacijami in z va-

jih preprečuje, obvešča in alarmira ob pretečih nevarnostih ter daje napotke za zaščito, reševanje in pomoč.

Uprava pokriva približno 10 odstotkov površine Slovenije s 75.500 prebivalci desetih primorsko-notranjskih in kraških občin, med njimi je postojnska (poleg sežanske) poseljena najgosteje. Izpostave Uprave

Dnevo zaščite in reševanja v Postojni se je udeležil tudi predsednik RS Borut Pahor. Gostitelj je bil podžupan Andrej Berginc.

Eden od osrednjih ciljev Bogatajevih dni je opozarjanje na pomen preventivnega delovanja.

jami pa preverjajo usposobljenost ekip za zaščito in reševanje ter tehnične opreme.

Poveljnik Civilne zaščite (imenuje ga župan) vodi zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah. Za strokovno pomoč pri vodenju ter za opravljanje drugih operativno-strokovnih nalog zaščite, reševanja in pomoči je organiziran štab z različnimi strokovnjaki in predstavniki tistih organov, organizacij in služb, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči v skladu z načrti zaščite in reševanja.

Naloge postojnske izpostave URSZR

Organiziranje Civilne zaščite in drugih oblik pripravljenosti za zaščito, reševanje in pomoč je ena od nalog območne izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje (URSZR), da odkriva, spremlja in proučuje nevarnosti naravnih in drugih nesreč,

RS za zaščito in reševanje so dolžne tudi organizirati in usposabljanje enote CZ za svojo regijo.

Organizatorji vaj morajo pri načrtovanju upoštevati programe usposabljanja, vaj in urjenja, saj so dodatek k načrtom zaščite in reševanja za posamezne vrste naravnih in drugih nesreč. Če z načrtom ni določeno drugače, se vaje manjšega obsega praviloma izvajajo za vsak načrt vsaki dve leti. Vaje ob nesrečah z nevarnimi snovmi pridejo na vrsto vsake tri leta in vaje za vse druge vrste večjih nesreč vsakih pet let.

»Na vajah se preverja pripravljenost izvajalcev nalog zaščite, reševanja in pomoči za ukrepanje po predpostavki in scenariju za določeno nesrečo. Na podlagi analiz vaj se ugotavlja pomanjkljivosti in ocenjuje samo delo enot, služb, varnost pri izvajanju nalog, delovanje radijskih zvez in opremljenost enot,« pojasnjuje **vodja izpostave Albert Trobec**.

Med 17. in 19. oktobrom je Postojno obiskal slovenski politični vrh. Župan Igor Marentič je gostil predsednika vlade Marjana Šarča.

Kot dodaja, poteka aktiviranje enot CZ preko Regijskega centra za obveščanje Postojna, in sicer takrat, ko je aktiviran regijski načrt za posamezno nesrečo in glede na potrebe s terena. Uprava skrbi tudi za materialno pomoč iz državnih rezerv ali specializiranih skladišč.

Smo pripravljeni na izredne dogodke?

Danes ni bistveno več nesreč, kot jih je bilo v preteklosti, so pa bolj nenadne in silovite. »Na območju občine je vse več prometa, tudi potres ni izključen, klimatologi nas opozarjajo, da lahko pričakujemo več neurij, vetrolomov, suše, pozebe in žledu,« našteva Kravanja in zagotavlja, da nam bodo reševalci vedno hitro prihiteli na pomoč. Kljub temu svetuje, da se pripravimo tudi sami. »Na URSZR imamo veliko pisnih napotkov in brošur, kako ravnati ob posamezni nesreči. Na spletni strani [www. SOS112.si](http://www.SOS112.si) si pa najdemo veliko praktičnih nasvetov tudi glede preventivnega delovanja.«

Čeprav je praktično v vsaki javni stavbi in stanovanjskem bloku obešen načrt evakuacije z znaki alarmiranja, se Cveto Kravanja sprašuje, ali pomen teh znakov res poznamo. Druga vprašanja, ki so po njegovem mnenju pomembna, so tudi: kako bi delovali ob alarmiranju, ali smo na to pripravljeni, ali imamo minimalno zalogo hrane in nekaj osnovnih pripomočkov za preživetje in samozadostnost za dan ali dva? Dogodki, kot so Bogatajevi dnevi, so po njegovem mne-

nju prava priložnost za to, da o njih razmislimo.

Bogatajevi dnevi zaščite in reševanja

Prav opozarjanje na pomen preventivnega delovanja je eden od poglobitvenih ciljev tradicionalnih Bogatajevih dni – tokrat so med 17. in 19. oktobrom potekali v Postojni. **Postojnski podžupan Andrej Berginc** je ob odprtju poudaril, da je Postojna med nemestnimi občini prva gostiteljica Bogatajevih dni, saj je znana po izredno dobrem odzivu vseh reševalnih služb na naravne nesreče, kot sta žled in poplave na Planinskem polju.

Dnevi zaščite in reševanja so največja prireditve v Sloveniji, na kateri se predstavljajo enote Civilne zaščite, različne reševalne službe ter enote sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Tudi na dogodku v Postojni so se predstavili domači in tuji organi, sile za zaščito, reševanje in pomoč ter druge službe in nevladne organizacije, vključene v sistem.

Kot je na novinarski konferenci v Postojni povedal **generalni direktor URSZR Darko But**, želijo z dogodkom predstaviti sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, obveščati o nesrečah in tveganjih (posebej pri mladih), dvigniti zaupanje v nacionalni sistem zaščite in reševanja, pa tudi predstaviti sodobna zaščitna in reševalna sredstva ter reševalne službe in ne nazadnje proizvajalce zaščitno-reševalne opreme.

V oktobru je potekal v Postojni tudi seminar tehničnega reševanja.

Med pomembnejšimi dogodki prireditve so bili sobotno mednarodno tekmovanje 70 gasilskih ekip v organizaciji Gasilske zveze Slovenije in 10. državno tekmovanje gasilskih enot širšega pomena (na njem se je pomerilo 16 ekip), dan Alpske konvencije in petkova vaja Postojna 2019. Na slednji so sodelovali iz postojnske občine poleg gasilcev, jamarskih in gorskih reševalcev ter reševalcev Nujne medicinske pomoči še člani občinske Civilne zaščite z ekipo prve pomoči. Na predstavitvah v okviru Bogatajevih dni zaščite in reševanja so se predstavili tudi enote Rdečega križa, vodniki reševalnih psov, taborniki in skavti ter radioamaterji.

Državno vajo »Postojna 2019« sta vodila Izpostava URSZR Postojna in CZ Notranjske. Poleg občinskih so na njej sodelovali veliko število enot iz širše regije, državne enote zaščite in reševanja ter Policija in Slovenska vojska.

»Tako obsežnih vaj občina seveda ne more sama organizirati, zato smo veseli, da se je MORS oz. Uprava RS za zaščito in reševanje odločila, da Bogatajeve dneve z državno vajo organizira v Postojni. To je po eni strani priznanje občini, po drugi pa priložnost, da spoznamo zmogljivosti širše regije in države. Delovanje v okviru večjih sestavov je za marsikoga dobra priložnost primerjave z drugimi in učenja od njih,« je prepričan Cvetko Kravanja. Na vaji je sodelovalo skupaj 131 vadbencev iz 25 enot, med njimi gorska in jamarska re-

ševalna služba ter služba za pravo psihološko pomoč.

Uprizorili so neurje z verižno prometno nesrečo in s tem preizkusili pripravljenost notranjskih reševalnih služb na tovrstne dogodke. Kot je povedal vodja postojnske izpostave URSZR Albert Trobec, so preverili tudi usposobljenost vodij intervencij in poveljnikov civilne zaščite, ustreznost postopkovnikov in načrtov za reševanje, zmožnost oskrbe večjega števila oškodovancev ter zmogljivosti vključevanja Slovenske vojske v naloge zaščite in reševanja.

V treh dneh so se predstavili v dveh velikih šotorih pred PTC Primorka vse službe in enote iz sistema zaščite in reševanja ter rekordnih 82 razstavljalcev s sredstvi in z opremo za zaščito in reševanje. Pripravili so tudi 12 posvetov in seminarjev za strokovno javnost. Ker dajejo Bogatajevi dnevi velik poudarek mladim, jih je obiskalo več kot 1500 šolskih in predšolskih otrok. Zanje so pripravili ogled, didaktični kotichek in lutkovno predstavo.

Postojnski gasilci v novih pogojih delajo še bolje

Gasilci predstavljajo v postojnski občini nepogrešljiv del sistema zaščite in reševanja, saj je več kot 1200 prostovoljcev združenih v devet Prostovoljnih gasilskih društev (PGD); postojnska enota deluje s poklicnim jedrom. Kot ocenjuje **minister za obrambo Karel**

Erjavec, so gasilci v občini na visoki strokovni in profesionalni ravni; več kot 240 je operativnih gasilcev, usposobljenih za najtežje naloge. Tudi opremljenost je dobra, saj je postojnska občina namenila v preteklih letih veliko denarja tehnični posodobitvi gasilskih enot.

V PGD Postojna so v zadnjem letu spoznali, koliko boljše je lahko delo v odličnih pogojih. Lani oktobra so se namreč preselili v prostore novega Gasilsko-reševalnega centra. »Gasilski del objekta, razpored samih prostorov in oprema so zelo uporabni in funkcionalni, v več kot odličnih pogojih se je izboljšala tudi kakovost pri posredovanjih na intervencijah – predvsem zaradi dostopa samih vozil in opreme v garažnem delu,« našteva **namestnik poveljnika Andrej Tratnik** in pohvali tudi površine za vaje in usposabljanja. Kot poudarja, je vsak element zelo pomemben, saj pri delu gasilcev odločajo minute ali celo sekunde. Objekt se je izkazal tudi pri raznovrstnih strokovnih usposabljanjih, mednarodnih in rednih vajah ter evropskih projektih. Veliko imajo tudi obiskovalcev, doslej jih je bilo kar 2200.

V lanskem letu so postojnski gasilci opravili kar 165 intervencij – tretjino ob požarih, tretjino ob posredovanjih v prometnih nesrečah, ostalo so bile tehnične intervencije. Na pomoč so priskočili kolegom ob požaru v podjetju Fragmat v Podskrajniku in ob večjem požaru v naravi pri naselju Cerje.

Poleg Bogatajevih dni je potekal v oktobru v Postojni tudi seminar tehničnega reševanja. Na njem so gasilci sodelovali z Zdravstvenim domom in Občino Postojna. Takoj po dnevih Zaščite in reševanja so gostili gasilce z Brača, v sklopu projekta Erasmus+ pa so izpeljali 7-dnevno usposabljanje na temo tehničnega reševanja ob naravnih nesrečah.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografije: Foto Atelje Postojna, Janez Mandelj.

Nov dogovor med Občino in Morsom?

Ministrstvo za obrambo (Mors) je na pobudo odbora za obrambo pripravilo nov predlog začasnega dogovora, s katerim naj bi razrešili odprta vprašanja med ministrstvom in Občino Postojna, tudi glede neizplačanega sofinancerkega deleža za Gasilsko-reševalni center. Kot so napovedali, naj bi bil nov, celovit sporazum v obojestranskem interesu. Na postojnski Občini so potrdili, da so pogovori na to temo potekali tudi v preteklih mesecih. Kljub nesoglasjem in zapletom, o katerih pišemo tudi v tej številki Prepiha, z Občine sporočajo, da bo predlog dogovora obravnaval občinski svet na prvi, predvidoma novembrski seji.

Nov dogovor med Občino in Morsom naj bi razreševal odprta vprašanja o osrednjem vadišču Slovenske vojske Postojna. Kot je znano, je Občina junija lani po razveljavitvi državnega prostorskega načrta za Poček od prejšnjega dogovora odstopila, in država Občini ni izplačala preostalih 250 tisoč evrov za Gasilsko-reševalni center. Na Morsu so utemeljevali, da odtlej zanj nimajo več pravne podlage, kljub temu pa je vojska na Počku nemoteno izvajala svoje dejavnosti, pogosto tudi pozno v noč. Postojnski občinski svet je nato v odgovor na vprašanje obrambnega ministra Karla Erjavca, pod kakšnimi pogoji lahko vojska nadaljuje z vajami na Počku, februarja sprejel sklep, naj vlada vojaško vadišče nemudoma ukine.

Na Občini zdajšnji preobrat komentirajo skopo: »Med Občino Postojna in MORS so v preteklih mesecih potekali pogovori. V okviru teh je bil pripravljen predlog dogovora, ki bo predložen v obravnavo Občinskemu svetu Občine Postojna na prvi naslednji redni seji sveta.«

Mateja Jordan

Postojnska občina z dobrim poslovanjem v zadnje četrletje

Postojnski svetniki so se na septembrski seji med drugim seznanili s poročilom o izvrševanju občinskega proračuna in pregledali letna poročila nekaterih javnih zavodov v občini. Dosedanji direktorici Doma upokojencev Postojna Alenki Curk so izrekli podporo za vnovično imenovanje. Svetniki so se strinjali s predlogom vodstva, da občina pristopi k Skupnosti občin Slovenije.

Poročilo o izvrševanju občinskega proračuna je predstavila **Vanja Vičič Uljan, višja svetovalka za računovodstvo**. V prvi polovici leta so bili v bilanci prihodkov in odhodkov realizirani prihodki v višini 11,4 milijona evrov, odhodki pa v višini 9 milijonov evrov. Med prihodki so bili naj-

više realizirani davčni prihodki, in sicer v višini 6 milijonov evrov, sledijo transferni, nedavčni in kapitalni prihodki. Na odhodkovni strani pa so najviše realizirani tekoči transferji v višini 3 milijonov, sledijo tekoči odhodki in investicijski transferji ter investicijski odhodki. Občina je zadolžena za dobrih osem milijonov evrov.

»Ocena je zelo dobra, saj smo prihodkovno stran proračuna že na polovici leta realizirali v višini 49 %, odhodkovno pa 38 %. Nепорavnanih obveznosti Občina nima in kvota zadolževanja je tudi precej ugodna,« je dejala Vičič Uljanova. Za tako stanje je po njenem mnenju več razlogov, med njimi pametno načrtovan proračun in zategovanje pasu tudi na odhodkovni strani. »... res pa je tudi, da prihodki sledijo odhodkom, kar je ugodno, če na prihodkovni strani pride do zamude s plačili.« Vičič Uljanova verjame, da pasu zaradi ne najboljših gospodarskih napovedi ne bo treba bolj zategovati.

Kadrovske zadeve so se tokrat nanašale na predlog nove direktorice Doma upokojencev Postojna, pri čemer so svetniki izrazili podporo **Alenki Curk**, dosedanji direktorici in edini prijavitelji.

V ospredju seje so bila še letna poročila nekaterih javnih zavodov v občini – Zavoda Znanje, Knjižnice Bena Zupančiča in Zdravstvenega doma dr. Franca Ambrožiča Postojna ter letni načrt upravljanja kapitalnih naložb za leto 2020. Svetniki so se strinjali s predlogom vodstva, da občina pristopi k Skupnosti občin Slovenije.

Svetniki so se seznanili tudi z informacijo o aktivnostih v okviru Zelene sheme slovenskega turizma in s pridobitvijo srebrnega znaka Slovenian Green Destination ter s sprejemom akcijskega načrta trajnostnega turizma v občini za leti 2019 in 2020.

Blanka Markovič Kocen

Občina razočarana nad MOP-om in vlado

Ministrstvo za okolje je po 15 letih končno le dalo v javno obravnavo osnutek uredbe o vodovarstvenih območjih (VVO) za šest primorsko-notranjskih občin. Številne kritike, s katerimi so različne organizacije zasule ministrstvo, pa kažejo, da dolgoletna pričakovanja niso izpolnjena. Med 29 organizacijami, ki so podale mnenja in pripombe, je tudi Občina Postojna. Opozarja na mnoge nejasnosti ter nerazumljiva, nestvarna in prestroga določila uredbe.

Še posebej izpostavljajo neživljenjskost ukrepov, saj na eni strani dovoljujejo vojaške dejavnosti ter s tem onesnaževanje in nevarnost za podtalnico, na drugi pa strogo omejujejo dejavnosti občanov in možnosti za razvoj občine. Razočarani so tudi nad vlado, kajti ni izpolnila obljube – v parlament ni poslala »njihovega« zakona o Malnih. Namesto njega je namreč pripravila nov predlog zakona, ki naj bi poleg Malnov zaščitil tudi preostalih 40 vodnih virov na območju. Žal je pri tem izpuстила ključne varovalke, ki jih je v svoj predlog zakona vključila postojnska Občina.

Uredba o VVO za občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina in Pivka je bila v javni obravnavi od junija do konca septembra. Dokument sovпада tudi s ponovnim sprejetjem državnega prostorskega načrta (DPN) za vojaško vadišče na Počku, v nekaterih delih se celo naslanja na izsledke Geološkega zavoda Slovenije – ta je pripravil strokovne podlage za

Zakon naj bi zaščitil 40 vodnih virov.

DPN, kar se kaže kot očiten konflikt interesov. Na postojnski Občini opozarjajo, da bo večino predvidenih zaščitnih ukrepov v (po njihovem sicer težko berljivi) uredbi zaradi same narave vojaških dejavnosti zelo težko uresničiti v praksi in še manj nadzorovati. Po drugi strani menijo, da so nekatere prepovedi, ukrepi in omejitve dvoumni, nerazumljivi, nestvarni in ponavljajoči se, drugi pa tako za občino kot za prebivalce strogi in omejujoči.

Omenjene omejitve in ukrepe za vadišče, ki predstavlja največjo potencialno grožnjo za vodni vir Malni, določa sicer glede na pripombe in predloge najbolj sporni 20. člen uredbe. Na ministrstvu obljublajo, da bodo »še posebej podrobno proučili mnenja in pripombe, ki se nanašajo na ta člen, jih »podrobno analizirali in na njihovi podlagi nadgradili oziroma spremenili določbe, v katerih se bo to izkazalo kot smiselno.« Stališče do podanih mnenj bo javno objavljeno na spletni strani ministrstva.

Zakon o zavarovanju vodnega vira Malni, ki so ga zaradi »pasivnosti državnih organov« pripravili na Občini Postojna, naj bi po zagotovitvi **ministra za okolje Simona Zajca** vložila v parlament vlada, a je ta namesto tega pripravila osnutek predloga zakona o vodovarstvenih območjih za občine Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna, ki naj bi poleg Malnov zaščitil tudi preostale vodne vire na tem območju. Ocenila je namreč, da zaščita posamičnega vodnega vira oziroma več vodnih virov na posameznem vodovarstvenem območju ne more biti »zakonska materija«. Ker so znotraj VVO za Malne tudi druga zajetja, je vlada pripravila nov osnutek zakona. V njem je zajela območje vseh 41 vodnih virov iz zaledja Pivke, Malenščice, Cerknishčice, Cerkniskega jezera in Obrha.

Na postojnski Občini bodo predlog zakona podrobneje proučili, a že na prvi pogled je jasno, da so iz njega izpadli nekateri njeni zaščito vodnega vira bistveni predlogi. Kot navajajo, je vlada spregledala predlog o večjem vplivu občin pri monitoringih in monitoringu podzemnih voda na nefiltriranih vzorcih. Merilna mesta bi po njihovem mnenju morala biti določena, monitoring pa bi moralo po mnenju Občine izvajati ministrstvo za okolje, in ne ministrstvo za obrambo. Postojnčani prav tako niso zadovoljni s predlaganimi sanacijskimi ukrepi. Občina bo svoja stališča in mnenje posredovala ministrstvu za okolje, objavila jih bo tudi na svoji spletni strani.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Občine Postojna.

Inovativna Postojna 2019 – trije nagrajenci, vsi zmagovalci

V zadnjem septembrskem tednu se je zaključil natečaj Inovativna Postojna 2019. Pet mesecev so kandidati delali s svojimi mentorji in pridobivali znanja na delavnicah in predavanjih. Tričlanska komisija je imela pri ocenjevanju težko delo, saj so bile vse ideje predstavljene na visoki ravni. Med 12 poslovnimi idejami je izbrala tri izstopajoče in jim podelila denarno nagrado.

Nagrado za Naj idejo v vrednosti 1.500 evrov je prejela **Tina Hrabar** za projekt Razvoj otroka.si. Gre za spletni program razvoja otroka z izpostavljenima duševno in čustveno komponento. Projekt Učenje in motiviranje branja – v okviru programa Težki bralci ga je ob boleznih svojega sina razvil **Nenad Arizamovič** –

je bil nagrajen s 1.000 evri za Naj družbeno koristno idejo, s 500 evri za Naj pitch idejo pa je bila nagrajena **Tjaša Savkovič**.

»Natečaj Inovativna Postojna 2019 je le ena od aktivnosti, ki jih v Podjetniškem inkubatorju Perspektiva Postojna izvajajo naši kolegi. Do sedaj so izvedli 51 dogodkov, več kot 1.560 ur mentoriranja in svetovanj, njihove aktivnosti pa je obiskalo skoraj 1000 slušateljev,« je po podelitvi nagrad povedala **Tamara Bergoč, koordinatorica projekta v podjetniškem inkubatorju**. »Kandidati so več mesecev pridno pilili svoje podjetniške ideje, z zaključno predstavitevijo so poskusili prepričati

Nagrajenci četrtega natečaja Inovativna Postojna – Tina Hrabar, Nenad Arizamovič in Tjaša Savkovič.

komisijo, sestavljeno iz znanih podjetnikov, za zmago na natečaju.« Bergočeva je presenečena nad številom prijavljenih projektov, saj to iz leta v leto narašča. Postojna še zdaleč ni izčrpala inovativnih zamisli!

Natečaj Inovativna Postojna so organizirali v podjetniškem inkubatorju Perspektiva Postojna že četrto leto zapored. Med 20 prejetimi prijavi so v maju izbrali 16 idej. Te so nosilci nato razvijali na pred-

vanjih v okviru podjetniške šole junija in septembra ter osebno z dodeljenimi mentorji. Kandidati so se izobraževali na temo poslovnega načrta, marketinga in javnega nastopanja ter se naučili pripraviti poslovno predstavitev. Z njo so na zaključku nastopili pred strokovno komisijo in se potegovali za nagrade.

Besedilo in fotografija: Blanka Markovič Kocen.

Jesenskim barvam dodali rožnato

V rožnato ovita drevesa v oktobru opozarjajo na bolezen, s katero se tudi v Sloveniji soočajo mnogi posamezniki, največkrat pa prizadene ženske. S številnimi aktivnostmi ozaveščajo o raku na dojkah tudi lokalne članice združenja Europa Donna. Še pred začetkom oktobra so na Pivškem delile promocijsko gradivo, 19. oktobra pa pripravile pohod za upanje.

Oktoberov ovijanje dreves v rožnate pletenine je postalo prava tradicija. S tem so članice postojnsko-pivškega dela združenja Europa Donna obeležile začetek letošnjega rožnatega oktobra, da ozaveščajo o raku na dojkah. Bolezen prizadene pri nas vsako leto skoraj 1300 žensk in približno

Udeleženci Pohoda za upanje so se zbrali pri hotelu Kras.

15 moških. Pri slednjih je umrljivost zelo visoka, ravno tako izgubi življenje letno skoraj 400 žensk. Nič kaj spodbudne številke lahko povežemo z zanikanjem obstoja težav pri nekaterih ljudeh, pravi **lokalna koordinatorica Vida Tofil**. Zaradi tega pride pomoč včasih prepozno.

Članice lokalne sekcije združenja – teh je približno dvajset – so se povezale z drugimi društvi, ustanovami in s posamezniki. Ti so pomagali pri

pletanju rožnatih pletenin in pripravili rožnatih pentljic. Svoje pridne roke so posodili v postojnskem domu upokojevcev, Točki moči, dnevnem centru Šent Postojna, pomagali so tudi otroci s posebnimi potrebami osnovne šole Miroslava Vilharja ter seveda družinski člani in prijatelji članic združenja.

Tokratni pohod za upanje je bil 19. oktobra. Udeleženci so se zbrali pri hotelu Kras, pot jih je vodila čez Maj-

lont, Sovič, do Pivke jame in Otoka. Tam so si privoščili zaslužen postanek, nato so se pohodniki mimo Postojnske jame in nove poti ob reki Pivki vrnili v središče Postojne. Vida Tofil poudarja, da so za pomoč zelo hvaležni vsem donatorjem; med njimi so kavarna Siesta, gostilni Ob kamnu in Erasmus, Cvetličarna Rozi, Pekarna Jure in številni drugi.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Preplet cvetočih fotografij in zimzelenih melodij

Umetnost ni le glasba, film, gledališče, literatura ..., tudi najlepše stvaritve narave nam lahko enako močno napolnijo dušo in srce. Ljubitelji cvetja bi dodali, da prinaša zadovoljstvo in notranji mir tudi lepo urejen vrt ali balkon. Najlepši dokaz so bile fotografije na prireditvi Postojna v cvetju 2019, sklepnem delu letošnje akcije ocenjevanja najlepših balkonov, vrtov in okolic poslovnih objektov.

Komisija je razkrila imena nagrajencev, župan jim je podelil priznanja in nagrade, Jazz Punt Big Banda iz Tolmina pa je nagrajencem in obiskovalcem prireditve podaril šopek zimzelenih popevk skladatelja Jožeta Privška.

Župan Igor Marentič se je v svojem nagovoru zahvalil vsem občanom, ki vzorno skrbijo za urejene domove, vrtove in poslovne objekte ter stičišča srečevanja krajanov in s tem prispevajo tudi k urejenosti celotne turistično naravnane občine. Razumljivo je, da vsakdo skrbi za urejen

Letošnji nagrajenci v akciji Postojna v cvetju 2019.

dom in okolico predvsem zaradi lastnega dobrega počutja in veselja, in ne zaradi nagrad. Vendar s tovrstnimi akcijami spodbujamo tudi druge občane. Zato je župan pozval, da bi se bolj pogumno in v večjem številu prijavili k sodelovanju v akciji, saj že sam pogled na našo okolico potrjuje, da bi bilo lahko sodelujočih veliko, veliko več. Kljub temu komisija, ki poišče najlepše urejene balkone, vrtove in poslovne objekte, tudi letos ni imela lahkega dela. Odločila se je, da ima najboljši balkon **Nataša Može Škapin s Prestranka**, drugo in tretje mesto pa je dodelila **Nadi Posega iz Landola** in **Idi Dolenc iz Malega Otoka**. Za najboljši vrt skrbi **Lidija Bajc iz Brezij pod Nanosom**;

komisija sta prepričala tudi **Bine Kaluža s Prestranka** in **Mateja Kokošar iz Rakitnika** – uvrstila sta se na drugo in tretje mesto. Za najboljši kmečki vrt je prvo nagrado prejel **Ludvik Bizjak iz Zagona**, drugo **Ljubica Blažič z Dilc**, tretjo pa **Rozika Blažek z Razdrtega**. Najlepše urejena okolica poslovnega objekta je pri **baru Brne v Postojni**, drugo- in tretjevrščena v tej kategoriji sta **Center Mariapoli v Planini** in **Okrepčevalnica Prepih v Belskem**. Komisija je tudi letos podelila posebni nagradi – **Vesni Marinšek iz Landola** za izvirnost pri izbiri balkonskega cvetja, **Guillamu Frogerju iz Stran** pa za izvirno ureditev umetniškega ateljeja.

Prireditev je povezovala **Sidonija Zega**. Po uradni podelitvi nagrad je šopek zimzelenih melodij Jožeta Privška dodal še **Jazz Punt Big Band iz Tolmina** s pevkama **Tanjo Srednik** in **Sašo Lešnjek**. Triindvajsetčlanski sestav pod taktirko pozavnista **Matije Mlakarja** obeležuje letos štirinajsto leto delovanja; nastopil je na številnih prireditvah doma in v tujini. Navdušil je tudi postojnsko občinstvo. Škoda le, da so v dvorani samevali mnogi prosti sedeži. Če bi vedeli, kako dobro prireditev so zamudili, bi se obiskovalci zagotovo odzvali v večjem številu.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Gobarska nedelja

Ste že slišali reči na širšem pudgurskem področju »O, jaz pa že ne bom plezal!«? Nekateri veste, o kakšnem plezanju je govora, ostali ste zvedeli sedaj domač stavek tistih, ki se bojijo zastupitve z gobami, in nikakor ne pokušajo gob, ki jih ne poznajo. Na 14. gobarski razstavi – pripravili so jo člani prizadevnega TD Pudgura prvo nedeljo v oktobru – je svoje obširno gobarsko znanje z vsemi radovednimi obiskovalci delil domačin Jože Podboj.

Kozolec Toplar je bil za tovrstno razstavo več kot primeren prostor. Gobarski strokovnjak, terminator, je prisotne obširno seznanil s podrobnostmi o nabiranju, pripravi in shranjevanju tega čislanege negojenega gozdnega sadeža. Obiskovalce je spodbudil k sodelovanju in odgovoril na vsako postavljeno vprašanje. Kljub ne preveč ugodnim razmeram za rast gob je organizatorjem uspelo nabrati

okrog 200 njihovih vrst, med njimi je bilo 160 užitnih. Precejšnje število razstavljenih gob je bilo pogojno užitnih, manj neužitnih. Največjo pozornost seveda vedno pritegnejo smrtno strupeni primerki, ki dopuščajo samo enkratno zamenjavo. Dogodek so popestrili ljudski pevci **Jezerci iz Dolenjega Jezera pri Cerknici** s starimi, le redkim poznanimi vižami iz notranjske pevske zakladnice. S ponosom so se prvič predstavili v svojih štirih »novih« no-

Pogoji za rast gob niso bili najboljši, a so organizatorji vseeno uspeli nabrati okrog 200 njihovih vrst.

trajskih nošah, sešitih seveda ročno iz starih avtentičnih tkanin pod skrbnim nadzorom etnologinje **Marije Makarovič**. Jezerci pridno skrbijo za podmladek, tako da so oder po nastopu prepustili svojim naslednikom, **Mladim Jezercem**; ti zaigrajo tudi viže za mlajše poslušalce.

Čudoviti vonj gobarskega golaža so pričarale članice TD Pudgura. Za sladico so tokrat pripravile času najprimernejšo jed – jabolčni »štrudel«.

Besedilo: Marino Samsa, fotografija: Foto Atelje Postojna.

Anthony Bruno: »Tu je moj dom.«

Pogost motiv v naših portretih o priseljencih je, da jih je v Slovenijo pripeljala ljubezen. Tudi tokratna zgodba ne odstopa od tega. Če ste v zadnjih letih obiskali žive jaslice v Postojnski jami, ste Anthonyja Bruna zagotovo že videli. Pravi, da ga vsi kličejo po priimku. »Srečo imate, da mi telefon nič ne zvoni,« pravi Bruno. Sredi oktobra sva ob klepetu dočkala sončni zahod.

Če je z veseljem pristal na pogovor, pa je bilo malo drugače, ko je k mizi prisedel fotograf Tomaž Penko. »Sramežljiv sem,« je z nasmeškom dejal 47-letni Bruno, ko je vzel Tomaž v roke fotoaparata. V Nigeriji je delal v podjetju Colgate-Palmolive, a se je odločil, da pusti službo in se poda študiju naproti v London. »Nikomur nisem povedal, da bom šel, le očetu in materi,« pravi Bruno. Ob študiju marketinga je delal v restavraciji z južnoafriško hrano in tam prvič srečal svojo bodočo ženo Slovenko Tino. Do takrat ni za Slovenijo še nikoli slišal, poznal pa je Jugoslavijo. O življenju v Veliki Britaniji pravi, da je težko, tam se res veliko dela. »Kot tujec moraš početi več stvari, da preživiš. Večina Slovencev ne bi zmogla preživeti v Britaniji, ker imate radi udobje, izlete na morje za konec tedna.« Ko sta s Tino pred sedmimi leti skupaj obiskala Slovenijo, se je hitro odločil, da bo tu ostal. Svojemu britanskemu delodajalcu je kar po elektronski pošti sporočil, da se ne bo več vrnil.

»Tukaj je tako mirno. Včasih ljudje ne vedo, kaj imajo, dokler tega ne izgubijo.« Živel je že po celi državi, od Ljubljane do Stične, Maribora, zasedal se je v Postojni – tam želi ostati skupaj s svojo ženo in hčerkama. Postojna sicer ni naredila prav dobrega prvega vtisa. Ravno na dan selitve se je zgodil katastrofalni žled, ki je ohromil našo regijo. »Peljali smo se po vaških cestah, drevesa so padala.« Težki zimski dnevi ga na srečo niso odvrnili od življenja v novem kraju. »Res imam rad Postojno, moje srce je tu. Rad bi o tem prepričal tudi svoji hčerki, tako bomo trije proti eni. Mojo ženo vleče na Kras,« doda s hudomušnim nasmehom na obrazu. Pravi, da ga ljudje sprašujejo, kdaj se bo vrnil v Nigerijo, a jim odvrne, da je svoj notranji mir našel v Sloveniji. »Moj oče mi je vedno govoril – kjerkoli si in si srečen, kjer ti ljudje ne povzročajo težav, tam je tvoj dom.«

Spominja se, kako je pri pošti spoznal Gabrielo Brovč, ko ga je zaprosila za sodelovanje pri živih jaslicah v Postojnski jami. Gabriela še vedno režira žive jaslice, Anthony pa zadnja leta igra vlogo Boltežarja. Na to računa tudi letos. V vlogi resnično uživa, posebej ga razveseli navdušenje

otrok. S tem želi povrniti skupnosti, ki ga je lepo sprejela. Dodaja, da je tam spoznal tudi številne prijatelje. Ob Brovčevi – zelo jo ceni – hitro navrže imena še nekaj znanih občanov, s katerimi je v prijateljskih odnosih. »Hčerki vedno govorim, kogarkoli vidiš, je tvoj prijatelj.«

Anthony se je pred leti odzval povabilu Gabriele Brovč, da sodeluje pri živih jaslicah v Postojnski jami. V vlogi Boltežarja je nadvse prepričljiv.

Njegova zgodba je pravzaprav poslovna zgodba o uspehu. Bruno ima svoje podjetje TLT Urban, med drugim vsako leto sodeluje pri mednarodni konferenci Dan Afrike, izvažata slovenske izdelke v Nigerijo in pomaga iskalcem nogometnih talentov poiskati perspektivne igralce v njegovi rodni državi. Ob vsem tem vendarle pravi, da je običajen človek, ki ima rad Slovenijo in rad pomaga.

Ameriški novinar Michael Manske je slovensko slovnico opisal kot »orožje za množično uniče-

vanje.« Nič nas torej ne preseneča, da tudi Bruno povzroča preglavice. Malo že razume, a kaj, ko večina Slovencev tako dobro govori angleško. Skušaja govoriti po slovensko, najpogosteje pa ga je kar malo strah izreči kakšno besedo. Njegova 5-letna hčerka je dostikrat njegova osebna tolmačka. »Moja najboljša prijateljica je.«

In kako vidi prihodnost? »Rad bi nekaj zaslužil, se preselil nekam blizu na podeželje, kjer bom lahko imel kokoši.« Sicer pravi, da mu nič ne manjka, slavospeve poje slovenski hrani: »O, fant! Golaž in polenta! Vratovina pri lokalnem mesarju! Še zdaj ne morem verjeti, da greš lahko na toplo malico za pet evrov.«

Zanimalo me je, ali je pri nas kdaj občutil razizem, a me je presenetil z odgovorom, da te besede ne sprejema, »to je izmišljena beseda, verjamem pa v sovraštvo«. Ob tem dodaja, da sploh ni temnopolt, »sem 65-odstotno čokoladen.« Vsekakor o čem negativnem pri nas ne more govoriti, »in tega ne pravim samo za vas, za časopis.« Ne nazadnje ob besedah človeka, ki tako veličastno gleda na dosežke naše male države, resnično dvakrat premišliš, kje sta naš in njegov dom.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Krajevna skupnost Slavina

Slavina je od leta 1994 do 2006, ko je postala samostojna krajevna skupnost, spadala v Krajevno skupnost Prestranek. V letu 2006 se je oblikovalo v občini Postojna še nekaj novih krajevnih skupnosti in vse se strinjajo, da je usklajevanje lažje in učinkovitost večja, če delujejo samostojno.

Predsednik v prejšnjem mandatu je bil **Janko Boštjančič**, sedaj se s to funkcijo spoprijema **Tadej Smrdel**, istočasno pa opravlja dela poveljnika Prostovoljnega gasilskega društva Slavina. Ostali člani sveta KS so: **Janko Boštjančič, Jože Šabec, Mateja Šabec, Nejc Šabec, Neža Spinelli in Martina Stantič**.

Slavina šteje 225 prebivalcev. Na začetku prejšnjega stoletja je bilo Slavincev več kot dvakrat toliko, največ pa je naselje zgubilo v gospodarskem in upravnem pogledu. Nad vasjo se razprostira eno lepših pokopališč v občini, vendar unikatna novejša mrliška vežica kliče po manjših lepotnih popravkih na fasadi. Največji vaški projekt prejšnjih mandatov je bil v celoti obnovljen kulturni dom – stavba nekdanje osnovne šole. Pred tremi leti se je obnova zaključila z novim ostrejšem. V zadnjem delu vasi, od mostu čez potok Slavinšček naprej, je umeščenih več novogradenj. Zamudi pri asfaltiranju ceste in istočasni ureditvi struge so botrovala predvsem lastniška nesoglasja. Redno čiščenje obeh potokov je očitno zmanjšalo poplavne nevarnosti.

Kot je povedal Tadej Smrdel, predsednik KS, so zadovoljni s celovito obnovo gasilskega doma ter z novim otroškim in športnim igriščem. Na pročelju gasilskega doma so med prvimi v občini namestili avtomatski defibrilator. Čaka jih še ureditev okolice gasilskega doma z baliniščem (to

Cerkev Marijinega vnebovzvetja dobiva novo preobleko.

trenutno ni uporabno), vendar morajo predhodno pridobiti nekaj soglasij za zemljišča. Redno urejajo precej obremenjene poljske ceste. Nekoč bolj prometne ceste, ki vodi čez železniški prehod Grubence in predstavlja najkrajšo povezavo

V Slavini so zadovoljni s celovito obnovo gasilskega doma ter z novim otroškim in športnim igriščem.

z magistralno cesto, ni treba redno popravljati, odkar je prehod ukinjen. To povzroča nekaterim kmetom probleme zaradi oteženega dostopa do kmetijskih zemljišč. Obnove je prepotrebna glavna in najbolj prometna vpadnica iz smeri Koč. Cestišče je obrabljeno, ozko in brez pločnika. Redno jo uporabljajo pešci in sprehajalci, zato bi bila nujna tudi javna razsvetljava. Krajanje se zavedajo, da do prenove no bo prišlo še tako kmalu, saj je za to potreben večji finančni vlo-

žek. Obnovljen je bil zid okrog cerkve, na vrsto bo prišla tudi manjša škarpa nasproti kulturnega doma. Po poltretjem letu dogovarjanja so končno v teku obnovitvena dela na fasadi cerkve Marijinega vnebovzvetja. Močan veter pred tremi leti je odlučil omet na južnem in vzhodnem delu zvonika, dela pa so se zavlekla predvsem zaradi zapletov z Zavodom za spomeniško varstvo. Cerkev je zaradi arhitekturnih znamenitosti, med katere spada prvenstveno kip sv. Trojice (delo Francesca Robbe), vse bolj zanimiva za turistične ogledne. Tudi nekaj starih, vzorno obnovljenih zgradb pritegne obiskovalce, ki jim je tovrstna arhitekturna zapuščina zanimiva.

PGD Slavina je matično društvo za vse vasi, ki so bile nekdanje v skupni krajevni skupnosti – za Slavino, Koče, Prestranek, Orehek, Materjo vas in Žeje. Šteje preko 120 članov, včasih je bilo še bolj številčno. Mladinci so zaradi občolskih dejavnosti vse bolj zasedeni, in to se bo sčasoma poznalo na zmanjšanem številu operativcev. Na kulturnem področju je močno dejavno Kulturno društvo Slavina, saj vsako leto priredi nekaj tradicionalnih prireditev. V tem mesecu je izzvenel slavnostni koncert Vokalne skupine »Slavna« – ta praznuje 15 let delovanja. Kulturni dom (v njem je svoje mesto našla tudi stara obnovljena gasilska pumpa) je v popoldanskem času polno zaseden, saj ga uporablja več društev oziroma društvenih sekcij.

Slavina ima urejen vodovod, kako pa kaže s kanalizacijo in priključitvijo na čistilno napravo, se lahko samo ugiba. Občina Postojna je sestavila »čakalno vrsto« in vse je odvisno od tega, koliko denarja se nakuplja v občinsko malho. Trenutno se lahko pohvalijo, da so 24. v vrsti. Želje in smernice vodstva KS so prvenstveno povezane z zaključkom del ob gasilskem domu in ureditvi jjo cestnega dela proti Kočam.

Ozko cestišče čaka na pločnik.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

Anica Gorjanc Vitez

Anica Gorjanc Vitez je doktorica medicine, specialistka psihiatrije, vedenjska kognitivna terapevka in skupinska analitičarka. Zaposlena je v Psihiatrični bolnišnici Idrija, svoji ambulanti pa ima tudi v Postojni in Sežani. Kar precej nazivov se skriva pod njenim imenom, ob vsem tem pa je tudi žena in mama dveh sinov; z družino živi v rodni Maternji vasi. Anica Gorjanc Vitez je umirjena in preudarna sogovornica ter odlična predavateljica. Odlikujeta jo strokovnost in širina razumevanja problema, a tudi srčnost, toplina in iskričnost. Zato navdaja ljudi z zaupanjem in optimizmom.

■ **V postojnski knjižnici ste pred kratkim pripravili na povabilo Društva zdravljenih alkoholikov Postojna zanimivo predavanje *Cona udobja – pasti in poti iz navidezne sreče*. Kako jo definirate in zakaj cona udobja lahko postane tako nevarna?**

Cona udobja so ustaljeni vzorci vedenja posameznika na različnih področjih življenja – na osebnem, družinskem, profesionalnem in socialnem. Vsak ima svojo cono udobja. To so npr. dnevne rutine, nakupovanje v znani trgovini, obedovanje v znani restavraciji in npr. vsakoletno dopustovanje na znani lokaciji. Delujemo, kot bi bili na avtopilotu in nismo odprti za spremembe. Probleme vidimo kot grožnjo, na katero se odzovemo z umikom, z regresivnim ali agresivnim vedenjem ali pa iščemo tolažbo za računalnikom, televizijo, v alkoholu ...

■ **Daje torej občutek varnosti in kontrole, vendar ima svoje 'podcone'. To so pasti, ki koreninijo globlje.**

Ob branju literature o coni udobja sem našla zapis, da je to »dežela, kjer nikoli nič ne zraste«. V njej je vse znano in povprečno. Tam ni idej, vneme, zanosa, motivacije za spremembo, napredka in rasti. Življenje se začne na robu cone udobja, tam je dežela priložnosti, strasti, uspeha, raziskovanja in sprejemanja novega.

■ **Večino časa torej preživimo v coni udobja. Dnevna rutina nam nudi občutek varnosti, domačnosti in ugodja. Zakaj bi to spremenili? Kako in kdaj lahko prepoznamo trenutek, ko se soočimo sami s seboj in moramo nekaj ukreniti?**

Včasih nas k slednjemu prisilijo zunanje okoliščine. Prvi korak iz cone udobja je rojstvo, sledita odhod otroka v vrtec in šolo, kjer se sooča z vrstniki, z avtoritetami in trenira socialne veščine. Številne izziwe prinaša službeno okolje in nas vsak dan znova vabi iz cone udobja. Ne nazadnje si jih postavimo tudi sami, ko se vpišemo na tečaj, si rezerviramo potovanje ... To pomeni, da živimo, in nismo le v čakalnici življenja.

■ **Na vsakem koraku vse bolj pogosto odzivajo stres, anksioznost, depresija, obsesivno kompulzivna motnja ... Kako si lahko pomagamo pri prepoznavanju prvih simptomov?**

Pomembno vlogo pri ozaveščanju ljudi o duševnem zdravju imajo mediji. Nihče namreč ni imun na stres in njegove posledice, zato je pomembno, da znake in simptome pravočasno prepoznamo in poiščemo ustrezno pomoč. Simptomi stresa so pogosto telesne narave – glavobol, bolečine v prsnem košu, bolečine v križu ... Takrat ljudje običajno obiščejo osebnega zdravnika. Ta jih v iskanju telesnega vzroka težav napoti na različne preiskave, pa te slednjega ne potrdijo. Pomembno je pomisliti, da so telesne težave lahko povezane z duševnim zdravjem.

■ **Omenili ste vrsto življenjskih zgodb in praktičnih primerov. Česa nas je pravzaprav najbolj strah in kako lahko pomaga kognitivno-vedenjska terapija?**

Različne stresne situacije vzbudijo v ljudeh občutek strahu. Slednji se ob navalu negativnih misli še okrepi in zraste do nivoja panike. Takrat dobi oseba občutek, da izgublja kontrolo, boji se, da bo "znorela" ali umrla. Strah postane intenziven in se manifestira tudi s telesnim odzivom, kot so tresenje, potenje, pogosto uriniranje, težave s požiranjem, bruhanje, hitro in plitvo dihanje, hitro in močno bitje srca ... Ljudje iz stresne situacije pogosto zbežijo ali v njej otpnejo, nekateri pa se s situacijo spoprimejo. Vedenjska in kognitivna terapija pomagata posamezniku razumeti dinamiko simptomov in prinašata rešitve, s katerimi te obvladamo. Gre za preproste vaje, ki pomagajo spremeniti nefunkcionalne vzorce vedenja in mišljenja.

■ **10. oktobra smo obeleževali svetovni dan duševnega zdravja. Kaj je najbolj zaskrbljujoče na zahodni strani sveta, v katerega z neizprosno turbulenco padamo tudi Slovenci?**

Zemljani sodobne dobe imamo na voljo sodobno medicino. Ta nam omogoča različne možnosti diagnostike in zdravljenja, ki jih v preteklosti nismo poznali. Življenjska doba ljudi se podaljšuje in s tem rastejo njihova pričakovanja, da bodo aktivni in funkcionalni tudi v zrelejših letih. Podaljšuje se upokojitvena starost, s tem tudi delovna obremenjenost.

Zahodni svet je kompetitiven in usmerjen v kapital ter v zunanje attribute moči (avto, telefon, obleko ...)

– seveda določene prestižne znamke. Marsikdo se ujame v zlato kletko in se znajde v turbulenci pehanja za materialnimi dobrinami. Ob tem pozabimo poskrbeti zase, za svoje telo in svoje duševno zdravje. Pozabimo napolniti baterije. Pomembno je, da si znamo vzeti čas zase, za počitek, rekreacijo in odklop, čas za prijetne aktivnosti, ki napolnijo "naše baterije". Če slednje zanemarimo, se posledice pokažejo tako na duševnem kot na telesnem zdravju. V sodobnem času so duševne motnje v porastu, zato v medijih pogosto slišimo, da primanjkuje psihologov in psihiatrov ter pedopsihiatrov. Povpraševanje presega trenutno ponudbo strokovne pomoči.

■ **Kljub vsesplošnemu ozaveščanju je obisk psihiatra ali psihoterapevta še vedno preveč stigmatiziran. Ravno zato ljudje s težavami ne poiščejo pomoči dovolj zgodaj. Predsodkov je še vedno preveč, čeravno se o tem govori mnogo več kot pred leti.**

Mislím, da so ljudje vedno bolj osveščeni. Res bi marsikdo lahko poiskal pomoč prej – preden se težave razbohotijo do te mere, da človeka povsem ohromijo. Pomembno je poiskati pomoč pri za to usposobljenem strokovnjaku, saj močnjó prepozna in ve, kako pristopiti k njeni obravnavi. Veliko ljudi še vedno raje poišče alternativno pot pomoči.

■ **Kako uspete uskladiti vse zahtevne delovne obveznosti v Psihiatrični bolnišnici Idrija in še v ambulantah v Postojni in Sežani?**

Poklic, ki sem si ga izbrala, opravljam z veseljem. Dodatna izobraževanja iz vedenjske in kognitivne terapije ter skupinske analize so obogatila moje znanje s področja duševnega zdravja in slednje s pridom uporabljam pri delu z ljudmi. Naučila sem se poskrbeti zase in za druge.

■ **Ste tudi avtorica dveh knjig: Čmrljev klub in Tinine zvezdice. Komu ste jih namenili? Morda že snujete kakšno novo strokovno knjigo, priročnik?**

Knjigi sta namenjeni predvsem otrokom razredne stopnje osnovne šole. Tudi otroci se srečujejo s stresnimi situacijami in izkusijo anksioznost. Prej, ko se jo naučijo obvladati, lažje jim bo pozneje v življenju. Knjiga *Tinine zvezdice* skozi zgodbo približa različne načine pomoči, ki jih lahko uporabi otrok v stiski. Otroci z motnjó pozornosti in s hiperaktivnostjo so pogosto označeni kot "problematični otroci", v resnici pa so to otroci s problemom, h kateremu se da pristopiti na različne načine. Te opisuje knjiga *Čmrljev klub*. Na eni od založb je v čakalnici še nekaj mojih del na temo odvisnosti od alkohola, demence, samopoškodbenega vedenja mladostnika, izgube bližnjega, psihoze, rejništva ... Pustimo se presenetiti.

■ **Kako in kdaj si vzamete čas zase, kako se odklopite od napornega delovnika?**

Čas zase je čas za kratek počitek, ko ležim in ne počnem ničesar. Znam si vzeti čas za prijetne aktivnosti – za ples, poslušanje glasbe, slikanje na platno, sprehod, za rože ... Od dela se običajno odklopim že, ko grem mimo vratarja bolnišnice. Tudi vožnja domov je odlična priložnost za odklop. Matenja vas je dom, kamor se rada vračam. Tam je moja družina in tam so moje korenine.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv Anice Gorjanc Vitez.

Patrik Bole na podnebnem vrhu ZN

Spomladi je nastopil mandat slovenskega mladinskega delegata OZN mladi Postojnčan Patrik Bole, 23-letni študent mednarodnih odnosov na ljubljanski Fakulteti za družbene vede. Slovenijo je zastopal na nedavnem podnebnem vrhu Združenih narodov (ZN) mladih, septembra pa je kot član delegacije na podnebnem vrhu svetovnih voditeljev ZN spremljal premierja Marjana Šarca. Bole je tudi med ustanovitelji študentskega društva za mednarodne odnose Globallis in vodja mladinske sekcije društva za Združene narode.

Patrik Bole je zastopal Slovenijo na podnebnem vrhu Združenih narodov mladih.

»Podnebno gibanje mladih je pomembno in ga je treba naslavljati na svetovni ravni. Mladi želimo neke konkretne spremembe na področju okoljskih politik že danes, saj bodo vplivale na jutrišnjo podobo sveta.« je dejal Bole, prepričan, da je precejšnje spremembe v miselnosti povzročila 16-letna Švedinja Greta Thunberg. Občuduje jo, ker je uspela spodbuditi na tisoče mladih, da izrazijo svoje mnenje o okoljski problematiki. »Gibanje je privabilo tudi tisti segment mladih, ki je bil doslej nezainteresiran za tovrstno problematiko.« Prav zato je po njegovem mnenju danes tudi v ZN bolj čutiti vpliv mladih kot še pred dvema letoma.

Podnebni vrh mladih je po njegovem mnenju priznanje mladim, da lahko podajo svoja mnenja in predloge. Čeprav je Slovenija med bolj »zelenimi« državamí sveta, se po Boletovem mnenju okoljskim politikam doslej ni posvečalo dovolj pozornosti. Delegat sicer pozdra-

vlja mehanizme ministrstva za okolje in prostor in meni, da se na institucionalni ravni stvari premikajo v pravo smer in hitreje, kot so se nekoč. Pozdravlja tudi namero, da se čim več mladih vključi v oblikovanje podnebne politike in okoljske problematike, pogreša pa vključevanje te tematike v šolske programe.

Sam se je s konceptom trajnostnega razvoja sicer seznanil na postojnski gimnaziji, kjer so dijaki v projektu Mlade ideje za Evropo spoznavali delovanje Evropske unije – vključno s trajnostnim razvojem, ter oblikovali inovativne ideje za pridobivanje novih energij v prihodnosti. »Znotraj uradnega kurikula pa teh vsebin ni bilo veliko, isto velja za fakulteto, ki jo obiskujem.« Zato so mladi tudi na vrhu ZN poudarjali, da je nujno večje vključevanje okoljskih tem v izobraževalni sistem.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: osebni arhiv Patrika Boleta.

25 let »v središču lokalnih novic«

Kamere lokalne televizije Studio Proteus beležijo dogajanje na Postojnskem že 25 let. Pionirske začetke je program že zdavnaj prerasel, k napredku medija pa je svoje prispeval tudi skokovit razvoj tehnike. V zadnjem desetletju posvečajo televiziji veliko energije in denarja predvsem dokumentarnemu programu in filmski produkciji, zato so morali najti na različnih razpisih dodatne vire financiranja. Trud se obrestuje, saj je občinstvo zlasti filme odlično sprejelo, priznanje njihovem delu pa je tudi uvrstitev dokumentarnega filma *Dediščina furmanstva v pregledni program letošnjega Festivala slovenskega filma v Portorožu*.

Ustvarjanje televizijskega programa je drago, a **direktor podjetja Studio**

Urednici stojijo ob strani – pri novinarskem delu Anja Kocman in Blanka Markovčič Kocen (ni na fotografiji), pri snemanju pa Franci Korošec Šoki, Luka Vovk in Manuel Tomšič. Slednji je pred nekaj leti prevzel tudi montažo.

Proteus Ernest Zakarija - Neto ga jemlje kot naložbo. »Lokalni program pomeni za kableskega operaterja konkurenčno prednost pred ostalimi, omrežje pa že v osnovi ponuja možnosti za distribucijo,« pravi in se spominja amaterskih začetkov, polnih entuziazma. »Nihče od nas ni prav dobro vedel, kaj je

televizija,« priznava direktor. Studio je uredil, še preden je bilo zgrajeno kabelsko omrežje.

Podjetje je nastalo leta 1991, tri leta zatem so začeli oddajati lokalni program. »Najprej so bila to obvestila na video straneh, kasneje pa lokalne vsebine, združene v redno

tedensko oddajo. Naša prva oddaja je bilo soočenje kandidatov za poslance pred prvimi državnoborskiimi volitvami,« navaja kot zanimivost Zakarija, takrat tudi urednik programa. Kasneje je urednikovanje prevzela **Erika Dekleva** in na tem mestu ostala vse do leta 2014, ko jo je zamenjala **Alenka Furlan Čadež**.

DRUŠTVA

Združenje šoferjev in avtomekanikov Postojna

O Združenju šoferjev in avtomekanikov Postojna (ZŠAM) ni veliko poročanja, društvo največkrat ni niti omenjeno, čeprav je prisotno skoraj na vseh večjih in pomembnejših prireditvah, njegovi člani pa na njih opravljajo eno izmed zahtevnejših in odgovornejših del. Združenje sodi med najstarejša društva na Postojnskem, saj je bilo ustanovljeno že leta 1955. Člani se že pripravljajo na slovesnost ob 65-letnici neprekinjenega obstoja.

»V povojnem času je bilo precej 'moderno' ustanavljati društva, v katerih so se zbirali ljudje istega poklica in enakih prostočasnih dejavnosti. Najpomembnejši namen društev je bil že takrat delovanje v dobrobit svojih članov in širšega okoliša. Na pogostejših srečanjih so obravnavali in reševali probleme, ki jih niso mogli rešiti individualno, predvsem pa so se velikokrat shajali na družabnih srečanjih. Društva so bila številna in tudi množična, ker je bilo več velikih 'firm', ki so jih tudi finančno podpirale,« je povedal **predsednik ZŠAM Postojna Stojan Žele** in dodal: »Naše društvo je bilo seveda povezano s takratnimi velikimi prevoznimi podje-

tji, kot sta bili na primer Transavto in Interevropa.«

ZŠAM Postojna deluje v okviru Zveze ZŠAM Slovenija (vanjo je vključenih okoli 50 društev iz vse Slovenije), na regijski ravni pa je vključeno v ZŠAM Primorsko-notranjske regije.

V ZŠAM Postojna je trenutno včlanjenih 267 članov, v »boljših« časih pa jih je bilo več kot 320. Članstvo se stara – samo po letih, je hudo mušno pripomnil Stojan Žele.

»Prevoznništvo je danes organizirano povsem drugače. Mlajši šoferji in predvsem mlajši šoferski upokojenci resnično nimajo časa za udeleževanje ne samo v društvu, temveč tudi na drugih področjih. In žal se

V središču delovanja članov ZŠAM Postojna sta preventiva in varnost otrok v prometu.

zadnje čase vse prevečkrat srečamo na dan, ko se zadnjič poslovimo od enega izmed svojih članov,« je še dodal predsednik.

Že od ustanovitve društva je na prvem mestu njegovo sodelovanje s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in seveda s policijo. V vsakem letnem delovnem načrtu je zato najprej opredeljeno delovanje, ki zajema različna področja varovanja – predvsem »na prvih šolskih dnevih« v septembru, ko varujejo učence na najbolj izpostavljenih mestih – sodelovanje na »dnevih brez avtomobila«, »dnevu spomina

na žrtve prometnih nesreč«, v akcijah »Bodi previden – bodi viden« in »Pešec«, člani pa so prisotni tudi pri kolesarskih izpitih v osnovnih šolah, varovanju na športnih, kulturnih, spominskih in drugih srečanjih ter predvsem na vseh preventivnih akcijah. Najbolj množično srečanje članov pa je piknik na Prestranku.

Za učinkovitost, zanesljivost in dobro opravljene naloge je bilo društvo v vsem dosedanjem delovanju nagrajeno z več nagradami in priznanji, med drugimi je prejelo občinsko priznanje »23. april« in »Zlati znak« Agencije za varnost prometa.

V ekipi (ta se je precej spreminjala) so bili tudi mnogi (danes) znani slovenski novinarji.

Program je postajal z leti vse bolj profesionalen, največ sprememb pa je doživela tehnika, tako pri snemanju kot montaži. »Začeli smo z eno iz Londona 'prešvercano' kamero. Danes imamo digitalno tehniko, snemanje poteka v HD kakovosti, slika je v izboljšani digitalni obliki. Prav zdaj testiramo nov računalniški program, ki nam bo omogočil redno dnevno oddajanje lokalnega programa,« razlaga direktor.

Prvi film o starih Postojnčanih je nastal pred 13 leti, sledilo je še pet nadaljevanj. Z lanskima filmoma o furmanstvu so filmsko produkcijo še nadgradili. Ideja, ki se je porodila ob anekdotah v taborniški družbi, je pod začetnim mentorstvom **Nevene Burger** prerasla v pravi dokumentarni cikel. »Zgodbe so bile tako

interesantne, da sem prevzel izvršno produkcijo in vse stroške,« pravi Zakarija, zadovoljen, ker so gledalci filme tako toplo sprejeli. Prve tri filme je režirala **Karmen Tomšič**, naslednja dva **Dragana Čolić**, pod šesti film se je podpisala **Silva Bajc**.

Po lanski uspešni »furmanski zgodbi« – sooblikoval jo je režiserski tandem **Drago Mislej Mef in Dušan Milavec** – nastajata letos v produkciji Studia Proteus nova dokumentarna filma, na ogled že v kratkem. **Film Naravna dediščina ob Veliki vodi bodo premierno zavrtili 8. novembra v Kulturnem domu Postojna, dokumentarni film o življenju vojnega pilota Jurija Kraigherja - Žoreta iz Hrašč pa bo tam na ogled 1. decembra.**

V zadnjih letih podpirajo produkcijo dokumentarnih filmov poleg Občine Postojna tudi nekatera podjetja, del sredstev pa pridobijo na razpisih.

»Sodobna TV in filmska produkcija po stroškovni plati bistveno presega nekdanje okvire, zato smo pričeli iskati dodatni denar. Sodelovanje pri različnih projektih pa zahteva vsaj regijsko, če ne širšo vsebinsko in distribucijsko usmeritev,« poudarja Alenka Furlan Čadež.

Tudi sicer posvečajo dokumentarnemu programu precej pozornosti, pravi urednica. Ta se je pridružila ekipi pred desetimi leti in vodi uredništvo pet let. V tem času je program doživel precejšnje spremembe. »Tedska lokalna oddaja je prerasla v vsakodnevne lokalne novice, razširili smo informativne, kulturno-umetniške, športne in mladinske vsebine,« našteva in izpostavlja še bogat televizijski dokumentarni program.

»Letos smo že predvajali oddajo o pilotu Dragu Gabrielu avtorice **Anje Kocman**. Ta pripravlja tudi zgod-

bo po knjigi Pripoved o življenju in delu Miroslava Vilharja. Med kulturno-umetniškimi vsebinami izstopa rubrika Odrta dediščina.« Studio Proteus bo nadaljeval s poslanstvom, ki temelji po besedah Furlan Čadeževe na kakovostnem obveščanju in izobraževanju lokalnega prebivalstva. Skoraj tri četrtine programa nastajajo v lastni produkciji, sicer pa vsebine izmenjujejo z lokalnimi TV postajami sosednjih občin.

»Odzivi na naš program so dobri, saj ponujamo vsebine, ki so v večjih medijih pogosto spregledane,« pravi urednica in ne pozablja niti na gledalce, ki določene vsebine iščejo v spletnih arhivih ali na družbenih omrežjih. Studio Proteus že vrsto let v živo spremlja tudi seje postojnskega občinskega sveta, ob lokalnih volitvah pa organizira javna soočenja.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Studia Proteus.

DRUŠTVA

Stojan Žele (društvo vodi že 15 let) je prejel priznanje »Prostovoljec letak« – podeljuje ga Državni svet RS.

Tudi v bodoče bo njihovo delo najprej namenjeno najmlajšim, njihovi čim boljši obveščenosti in znanju ter varnosti v cestnem prometu. Še naprej bodo sodelovali z Zvezo ZŠAM Slovenija, s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policijo in z ustanovami sorodnega poslanstva ter pri vključevanju mlajših članov.

Stojan Žele je predstavil tudi težave, s katerimi se soočajo: «Še naprej se bomo trudili, da bo naše delo strokovno, dobro opravljeno in usmerjeno k pozitivnim rezultatom za širšo skupnost. Žal je naše delovanje precej oteženo, saj nimamo svojih prostorov. Sestanke imamo v gostilniški sobi na Livadi v Matenji vasi, uniforme, ki jih financiramo in oskrbujemo sami, imamo spravljene v Slavinjah, dokumentacijo pa v privatni hiši na Prestranku. Društvo živi le s sredstvi iz članarine in prispevki občin Postojna in Pivka».

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: arhiv ZŠAM Postojna.

Teden kulturne dediščine

Pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije na področju kulture so potekali konec septembra in v začetku oktobra tradicionalni devetindvajsetdnevni programi, tokrat namenjeni predvsem dediščini, umetnosti in razvedrilu. V tem projektu sodeluje petdeset držav podpisnic Evropske kulturne konvencije, zvrsti se kar osemdeset tisoč dogodkov, te obišče več kot trideset milijonov obiskovalcev.

Tej iniciativi se je pridružila tudi Slovenija in v okviru Evropske kulturne dediščine (letos že sedmič) organizirala Teden kulturne dediščine.

V projekt so vključene skoraj vse generacije in skoraj vsi slovenski kraji. Iz Primorsko-notranjske regije so sodelovale v Tednu kulturne dediščine le občine Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina in Postojna. Čast postojnske občine

je »reševal« **Klub upokoencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka**. Pripravili in izvedli so ustvarjalno delavnico »Za vesele, za igro in kratek čas ...«. V njej so učenci 3. razredov osnovne šole Miroslava Vilharja Postojna spoznali nekaj starih iger, iger – na primer igro s fižolčki (trolka) in izštevank, igro pikice – kvadratki, vodenje obroča, korakanje, igro z gumbi, risanje po izštevanki, žabico s šaljivo vsebino ...

Otroci so bili izjemno motivirani in ustvarjalni. Med spoznavanjem in

igranjem s starimi igrkami in z izdelovanjem nekaterih najbolj zanimivih iger je bilo slišati njihove glasne vzklike: »Dobro je, super, še bom prišla. Igram se igrice, ki jih še nikoli nisem srečala. Ful odlično ...« Pri igranju, spoznavanju in izdelovanju iger je bilo čutiti pristno medgeneracijsko sodelovanje.

Člani kluba so obenem pripravili priložnostni razstavi in izdelali publikacijo.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Foto Atelje Postojna.

V Postojni ima britje dolgo brado

Razstave na prostem ob obnovi slavnega brivsko-frizerskega *salona Ozbič* smo se razveselili konec septembra v središču mesta. Nanaša se na celotno prenovu hiše in na notranjščino, saj bo prihodnje leto postala svojevrsten salon in živi muzej v malem.

Razstavo, ki so jo poimenovali *V Postojni ima britje dolgo brado*, je z besedami navdušenja pospremil na pot tudi postojnski župan **Igor Marentič**.

Na panojih se ob fotografijah in kratkih zapisih odvija skoraj stole-

tna zgodovina delovanja salona. V njem se je dejavnost namreč nepretrgoma odvijala od leta 1924 do leta 2015. Salon je ohranil staro podobo in opremo še iz časa med obema vojnoma, zato je dobrodošla tema nastajajoče etnološke študije **Marka Dolesa**, od koder sta vsebine črpala tudi avtorja razstave **Sonja Dolenc** in **Andrej Rijavec**. Arhivske fotografije je prispeval iz svoje bogate zbirke **Janko Ozbič**, tudi sam fotograf, za oblikovanje pa je poskrbel **Boštjan Martinjak**.

Razstava bo na ogled do konca leta, kasneje se bo preselila v notranjost stavbe oziroma salona. Nastala je v sklopu projekta 'Etno podjetno, Stare obrti za nove podjetniške priložnosti'.

Janko Ozbič je pri častitljivih 93 letih tvorno sodeloval pri nastajanju razstave.

Zavod Znanje Postojna se je zavzel za prenovu te dragocene dediščine z dolgoletno brivsko obrtjo, ki so jo odlikovala znanje in podjetniški nauki – pravzaprav nekakšen kodeks, po katerem so se ravnali zaposleni. Lastnik salona, mojster **Janko Ozbič** z

velikim zadovoljstvom spremlja prenovu in oživitev obrtniške dejavnosti. Zvest ji je bil kar sedem desetletij, vse do leta 2015.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

SPD Nikola Tesla napoveduje lepo jesen

Kulturni dom Postojna je gostil 7. oktobra prireditev *Pozdrav jeseni*. Na tradicionalnem druženju v organizaciji Srbskega prosvetnega društva *Nikola Tesla* iz Postojne vsako leto nastopajo kulturna društva različnih narodnosti naše nekdanje skupne države. V imenu Občine Postojna – glavnega pokrovitelja prireditve je uvodoma pozdravil polno dvorano podžupan **Andrej Berginc**.

Nastopajoči so v svojih tradicionalnih nošah navdušili s folklornimi plesnimi in pevsкими

Srčen nastop veteranov SPD Nikola Tesla.

točkami. Ljubiteljski pevci, godci in plesalci ne iščejo v svojih nastopih vrhunskega izvajanja, zavedajo pa se, da druženje in obujanje starih običajev prinaša njim in mlajši generaciji prepotrebno vez s kulturno in narodno dediščino. Na odru so se zvrstili: **slovensko Folklorno društvo Vipava**, **makedonsko KD Kočo Racin z Obale**, **črnogorsko društvo »Peroj 1657«**, **Srbsko prosvetno društvo Petar Kocić**

iz Kranja, Društvo bosanskega, hercegovskega in slovenskega prijateljstva Ljiljan iz Ljubljane in seveda domače Srbsko prosvetno društvo Nikola Tesla iz Postojne. Član matičnega društva **Gojko Lazić** pa se je predstavil z monodramo *Holesterol*. Predsednik društva **Miloš Demonjić** je podelil ob zaključku prireditve vsem predstavnikom nastopajočih skupin zahvalna priznanja za sodelovanje na prijetnem

druženju. To se je nadaljevalo v restavraciji Erazmus. SPD Nikola Tesla sodi med aktivnejša in številčnejša občinska kulturna združenja. Zaključuje se obnova društvenih prostorov, zato se je vodstvo ob tej priložnosti zahvalilo vsem posameznikom in sponzorjem.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Z ilustracijami Nejke Selišnik – od pravlјice do pesmi

Nejko Selišnik iz Postojne poznamo po njeni dolgoletni in polno ustvarjalni poti kot odlični ilustratorici in pravlјičarki.

Naj spomnimo, da je ravno pred letom dni izdala avtorsko knjigo *Erazem Predjamski*. Bogata bera njene likovne opreme za razne knjižne izdaje je nedavno postala bogatejša še za dve knjigi.

Prva je slikanica **Lisička Mici**, v celoti njeno avtorsko delo. Otrokom jo je predstavila na urah pravlјic v postojnski in pivški knjižnici. To je le ena iz zbirke njej ljubih gozdnih pravlјic, ki je zaživela kot poučna in

Nejka Selišnik

hudomušna zgodbica v slikah. Druga je knjiga pesmi *Danice Pardo*, nekdanje Postojnčanke, ki se je pred dobrimi dvajsetimi leti vrnila nazaj na svoj rodni Prem. Izdala je kar nekaj pesniških in prozanih del, njena zadnja pesniška zbirka z ilustracijami Selišnikove pa nosi naslov **Mrvice**.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv knjižnice.

Zlati priznanji za MePZ Postojna

MePZ Postojna pod umetniškim vodstvom Matjaža Ščeka je zaključil letošnji niz zborovskih koncertov U3NEK zadnjo soboto v septembru v dvorani Glasbene šole Postojna, v oktobru pa na mednarodnem tekmovanju v Benetkah osvojil zlati priznanji.

Gost septembrskega utrinka, **Komorni zbor Mysterium z zborovodjo Lovrom Frelihom**, je dobro poznan v kranjskem kulturnem prostoru. V Postojni se je predstavil s programom skladb tujih in slovenskih skladateljev, ki ga je pripravil za bližnje mednarodno tekmovanje v Bratislavi. Oba zbora sta bila bogato nagrajena z aplavzi zvestih poslušalcev.

Za postojnske pevce je bil to za prvi nastop v novi sezoni; sledil mu je še koncert v Povirju. To so bile namreč intenzivne priprave na mednarodno zborovsko tekmovanje Claudio Monteverdi v Benetkah od 17. do 20. oktobra. Do konca leta čakajo pevce še novi nastopi –

Postojnski zbor je tudi zadnji letošnji U3NEK izvedel na visoki ravni.

najprej na reviji postojnskih in pivških zborov in skupin, nato koncert v Sežani. 7. decembra bodo v Postojni prvič izvedli glasbeno delo "Naj me beseda"; za njihov zbor ga je lani napisal primorski skladatelj Bojan Glavina. Uglasbil je izbrane pesmi postojnske pesnice in tudi pevke v zboru **Andreje Blažič Klemenc**, ki so izšle v knjižici z enakim naslovom. Pri izvedbi bodo sodelovali tudi člani zbora **Arima**, trije instrumentalisti, sopranistka in recitatorka. Skladbo bodo naslednji dan izvedli tudi na koncertu v Trbovljah.

Ob zaključku redakcije Postojnskega prepiha smo prejeli veselo novico: MePZ Postojna je na tekmovanju Claudio Monteverdi v Benetkah v dveh tekmovalnih kategorijah (odrasli zbori in sakralni program) prejel zlato priznanje. Uvrstil se je tudi v finalno tekmovanje; zmagal je zbor iz Nemčije. Tekmovalo je sedem zborov in konkurenca je bila močna.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Ladislao Torresan.

V Notranjskem muzeju odprt nov del stalne razstave

V Notranjskem muzeju Postojna smo odprli 10. oktobra nov del stalne razstave KRAS, Muzej krasa. Avtorji – kustosi muzeja smo ga naslovili Naj se vas kras dotakne. Odprtje je sovpadalo z vseevropskim projektom *Dnevi evropske kulturne dediščine* in nacionalnim medresorskim projektom *Teden kulturne dediščine*. Oba projekta povezuje vrsta dogodkov, posvečenih kulturni dediščini, krovni organizator obeh pa je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.

Z novim delom stalne razstave KRAS, Muzej krasa smo posegli v temelje dveh institucij z več kot 70-letno tradicijo – Inštituta za raziskovanje krasa, ki deluje v okviru ZRC SAZU, in Notranjskega muzeja Postojna. Vsaka na svoj način oziroma na področjih, ki jih pokrivata, raziskujeta in predstavljata, a tudi zbirata in hranita bogato dediščino tega tako posebnega koščka Slovenije.

V novem delu stalne razstave predstavlja Muzej del starejšega gradiva iz nekdanjih zbirk italijanskega speleološkega inštituta (danes ga hranita obe omenjeni instituciji) in tega smiselno dopolni nova idealizirana maketa klasičnega krasa. Ta ponazarja razporeditev

Ne le predmeti nekdanjih zbirk italijanskega speleološkega inštituta, tudi nova idealizirana maketa klasičnega krasa je požeta med obiskovalci veliko zanimanje.

kraškega reliefa in kraške pojave, v robu reliefa so vidni še potek plasti kamnin in tektonske razpoke, ki jih sekajo, maketa pa omogoča tudi vpogled v notranjost kraške pokrajine. Strokovno zasnovano zanjo je pripravil **dr. Andrej Mihevc** z Inštituta za raziskovanje krasa. Obiskovalec si lahko ogleda tudi igrani dokumentarni film *Narčni podzemlja* – scenarista in režiserja (žal že pokojnega) **Jadrana Sterleta**. Film, ki ga je avtor posnel v sodelovanju s sodelavci Inštituta, poda-

ja gledalcu odgovor na vprašanje, kako nastanejo jamski zemljevidi. Seznan ga z zgodovino upodobitev jam in jamskimi zemljevidi ter hkrati predstavi klasičen in izredno natančen sodobni način kartiranja v jamah. Posebna zahvala gre družini Jadrana Sterleta, saj je film kot del njegove zapuščine prijazno brezplačno odstopila Muzeju za predvajanje.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Peter Križman.

Ideja o muzeju krasa, pozneje inštituta v Postojni, je stara več kot sto let in seže v leto 1904, temelji obeh prej omenjenih institucij pa so bili s prvimi darovanimi zbirkami, izbrano literaturo in finančno podporo postavljeni leta 1909. Velika vojna je aktivnosti prekinila. A že leta 1928 so idejo z odprtjem speleološkega inštituta v stavbi, ki so jo za potrebe uradov postojnskega okrajnega glavarstva leta 1908 zgradili takratni avstrijski oblastniki, uresničili Italijani. Poleg političnih in nacionalnih interesov je ustanovitev inštituta pomenila svojevrstno reklamo, hkrati pa poudarila vlogo Postojnske jame ne le v turističnem, temveč tudi znanstvenem pogledu.

Matička se je razveselilo dvanajst jeznih mož

Konec septembra je gostovalo na odru postojnskega kulturnega doma sedem najboljših ljubiteljskih predstav minule sezone. Letošnje, 58. Linhartovo srečanje je z zmagovalnimi vtisi sklenilo Šentjakobsko gledališče. Strokovna komisija mu je za uprizoritev Dvanajstih jeznih mož podelila matička za najboljšo predstavo v celoti. Najpomembnejši festival ljubiteljskih gledaliških skupin sta tudi letos ob sodelovanju Občine Postojna odlično organizirala Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in njegova postojnska območna izpostava z vodjo in izvršno vodjo festivala Silvo Bajc.

Linhartovo srečanje je ponovno potrdilo, da najboljša slovenska ljubiteljska gledališča z visoko kakovostno ravno zabrisujejo mejo med ljubiteljskim in profesionalnim. Zato strokovna žirija, ki so jo sestavljali dramski igralec **Janez Škof** (predsednik), dramaturginja

Najboljša predstava minule gledališke sezone je Dvanajst jeznih mož v izvedbi Šentjakobskega gledališča.

Ana Perne in režiser **Jure Novak**, pri odločitvi o podelitvi nagrad najboljšim ni imela lahkega dela. Med 111 prijavljenimi predstavami jih je po regijskih selekcijskih srečanjih ostalo v ožjem izboru 20, državna selektorica **Ana Rutar** pa je nato med njimi izbrala 7 najboljših. Strokovna žirija je podelila matička za najboljšo predstavo v celoti Šentjakobskemu gledališču za uprizoritev drame *Dvanajst jeznih mož* v režiji **Ire Ratej**. Komisija je v svoji utemeljitvi med drugim zapisala, da gre za režijsko, dramaturško, vizualno in predvsem igralsko natančno izdelano umetniško delo, v katerem ansambel s svojo koncentracijo in izjemno soigro

iskreno opozarja na vprašanje o odgovornosti posameznika v aktualnih družbenih razmerah. Tudi matiček za najboljšo moško vlogo je šel v roke šentjakobcev. Žirija ga je podelila **Bojanu Visterju** za vlogo 10. porotnika.

Podelila je še dva matička: za odrsko norost ali blaznost igre predstavi *Blaznost igre* – na oder jo je postavila skupina Hlodi, KUD Franc Kotar Trzin, in za vlogo v isti predstavi **Anžeju Zupancu** posebnega matička za preboj pete stene.

Klemen Langus je za upodobitev Vladimira v Beckettovi igri *Čaka-joč Godota* (v izvedbi Gledališča

2B, Društvo Gledališče Bohinjska Bistrica) prejel posebno priznanje za moško vlogo; **Anka Eržen** za vlogo Marthe Brewster v Kesselringovi komediji *Arzenik in stare čipke* (uprizorila jo je skupina Teater JJ, Kulturno društvo Janez Jalen Notranje Gorice) pa posebno priznanje za žensko vlogo.

Postojna je bila tudi letošnjo jesen tri dni stičišče ljubiteljskih gledališč in ljubiteljev gledališča. Ti so z lepim obiskom in aplavzi izkazovali navdušenje nad odličnimi predstavami.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv JSKD.

Glasbeno popotovanje z Dovčem in Gombačem

Janez Dovč in Boštjan Gombač sta se na svoji koncertni turneji ob 15-letnici glasbenega soustvarjanja 11. oktobra ustavila tudi v Postojni. Napoved koncerta je obljubljala, da nas bosta »vrhunska glasbenika, ljudska godca 21. stoletja, popeljala na izjemno zvočno popotovanje in nam s svojo virtuoznostjo in hudomušnostjo predstavila slovensko ljudsko glasbo v sodobnih in živih priredbah«. Popotovanje je dalo navdušenim obiskovalcem še veliko več – glasbeno in scensko magijo.

V dvorani je bilo sicer še nekaj prostih mest. Vendar so navdušeni odzivi nedvoumno sporočali, da se je na »popotovanju« zbrala družčina, ki jo nove preobleke ljudske glasbe v izvedbi glasbenih virtuozov Dovča in Gombača navdušujejo in fascinirajo. Harmonikar, skladatelj in fizik **Janez Dovč** ter multiinstrumentalist in skladatelj **Boštjan Gombač** sta vsestransko angažirana avtorja, studijska glasbenika in solista, nekdanja in sedanja člana glasbenih zasedb (Jararaja, Katalena, Terrafolk, Sounds of Slovenia ...), producenta, aranžerja, razpeta med koncertnimi odri, glasbenimi studii, gledališči za otroke in odrasle ...

Na koncertu sta se predstavila z nekaterimi novimi skladbami in nekaterimi že znanimi, a vsakokrat izvenjivo tako posebno in neponovljivo, kot

Koncert Janeza Dovča in Boštjana Gombača je navdušil glasbene sladokusce.

bi jih igrala le za nas. S pomočjo izvrstne tehnične ekipe sta ustvarila ne le glasbeno, ampak tudi pravo scensko doživetje z dodelanimi svetlobnimi učinki. Glasbeno popotovanje sta prepletla z nenavadnimi instrumenti (zvončki, žago ...), zabavnim podukom o altovskem klarinetu in zanimivimi utrinki (na primer o tem, kako sta oba preživela otroštvo in mladost v rodnem Sneberju, a se spoznala šele na Irskem in prijateljstvo sklenila tako, da sta v pabu skupaj »zadžemala«). Postojnski »popotniki« so bili tako navdušeni, da so ju težko spustili z odra.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Marino Samsa.

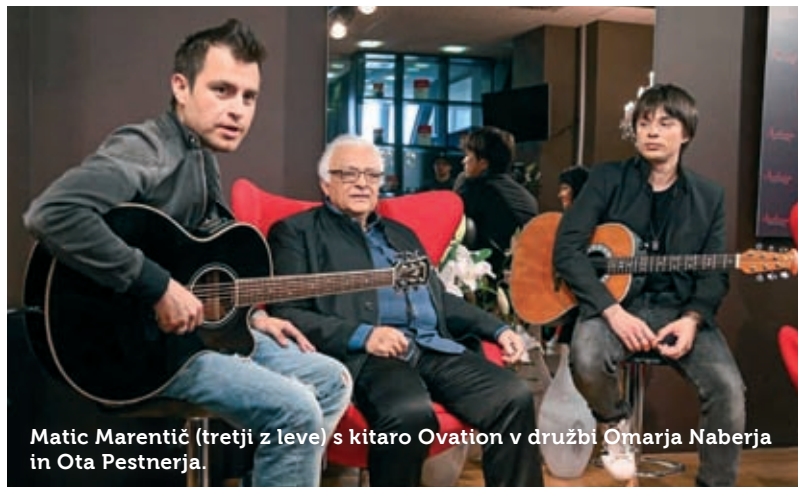
Zgodba Ovation kitare

Pisalo se je leto 1965. V ZDA, v državi Connecticut, je letalski inženir in ljubiteljski kitarist Charles Caman 20 let uspešno vodil svoje letalsko podjetje. Težko bi verjeli, da so mu prav znanja iz letalstva in njegovi sodelavci – letalski oblikovalci pomagali pri izpolnitvi sanj o posebni unikatni kitari. Nov material (pri nas bolj znan kot »fiberglass« ali vrsta plastike), ojačan s steklenimi vlakni, so sprva uporabljali v letalstvu. Charles pa ga je uporabil za hrbtni del svoje kitare. Ta je omogočala zaradi edinstvene izbočene jajčaste oblike večji volumen in s tem obogatila akustiko lesene prednje površine. Promocija s pomočjo legendarnega country glasbenika Glena Cambella je ponesla slavo kitare Ovation širom sveta. Z desetletno zamudo tudi v Slovenijo, v Postojno.

Postojnčan **Igor Blažina (Ico)** je dobil za 18. rojstni dan priložnost, da si privoščijo staro »Katrc« za 500.000 din. Po zapleteni zgodbi je Renault 4 »spregel«, zato ga je prodal za 200.000 din. Igor pa je bil ravno takrat na svojih prvih kantavtorskih pohodih in je potreboval dobro kitaro. Ravno takšno je prodajal »tip« na Reki. Igor se je tja odpeljal z vlakom. Ovation kitara z vgrajenim magnetom in ojačevalcem je za razkošna dva milijona takratnih dinarjev ali vrednost štirih rabljenih katrc pristala v Postojni.

Igor je z njo odigral nekaj koncertov. V Ravbarjevem stolpu v Planini mu

je oktobra 1980 kot gostja pomagala Mateja Koležnik, nastopil je tudi na koncertu skupin Vrnitev in Črna gradnja v postojnskem starem kulturnem domu, sam sem ga poslušal na odru za staro gimnazijo. O kitari so se med rokerji širile govorice, marsikdo bi jo rad vzel v naročje. Romala je z Ekijem Alilovskim in ansamblom Mary Rose na snemanje v studio Tivoli v Ljubljano. Kitari se je dogajalo. Toda življenje obrne stran in Igor se je posvečal zahtevnejšim poslom. Ovation kitara je samevala in žalovala v kotu, zato se je odločil, da ji privoščijo novo romanco in jo proda. Na vrata so trkali zanimivi snubci –

Matic Marentič (tretji z leve) s kitaro Ovation v družbi Omarja Naberja in Ota Pestnerja.

pestovala sta jo tudi Iztok Mlakar in David Šuligoj. Pristala je pri **Igorju Marentiču**. Ker je kupec Igor vedel, da se ni lahko posloviti od prve ljubice, je prodajalcu Igorju obljubil: »Če boš še kdaj želel igrati nanjo, ni problema.«

Ovation kitara je bila zadovoljna, spet se ji je dogajalo na vseh šestih strunah. A življenje obrne stran, Igor se je posvečal zahtevnejšim poslom. Nova ljubezen je vzcvetela z **Marentičem mlajšim, Maticem**. Spet se je potikala po glasbenih studiih in prija-

teljevala z novimi uigranimi rokami. Punce vedo: rocker enkrat, rocker za vedno. Šušljalo se je, da ima Matic novo. Tudi sama jo je spoznala in že pomislila na novo selitev. Na stara leta? Pri Marentičevih so sklenili, da je ne bodo prodali. Obnovili in pomladili so jo pri kitarskem mojstru in ji privoščili nove strune. Vse kaže, da bo kitara Ovation ostala v Postojni za vedno. Letos praznuje okroglih 40 let. Kitara Ovation za vedno.

Besedilo: Marino Samsa; fotografija: arhiv družine Marentič.

KRONIKA

Za pasja dejanja odgovarjajo lastniki

Poškodbe 25-letne Postojnčanke Tee Nagode so se po septembrskem pasjem napadu (skoraj) zacelile, strah pa ostaja. Tako strah napadene kot strah občanov, saj psa lahko ponovno napadeta. Poznavalci svarijo, da je to zelo verjetno, če lastnika ne bosta upoštevala ukrepov veterinarske inšpekcije. Kot opozarjajo, so takšni dogodki praviloma posledica napačne ali pomanjkljive vzgoje, saj kljub drugačnemu splošnemu prepričanju nevarnih vrst psov ni. Vedno gre le za odgovorne ali neodgovorne lastnike.

Tea Nagode, sicer velika ljubiteljica živali in profesionalna fotografinja hišnih ljubljencev, je na Facebooku izpovedala svoje doživljanje ob napadu, v katerem se je zbal za svoje življenje. Ob tem se je zahvalila **Primožu Šalamunu** in **Boštjanu Delaku**, zaposlenima na Cestnem podjetju Koper, ki sta psa pregnala in s tem preprečila še kaj hujšega. Nagodetova kljub več ugrizom sicer ni bila poškodovana huje.

Na **Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** so dan po dogodku potrdili, da je območni

urad Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVR) Postojna 24. in 25. septembra obravnaval dva napada psov na človeka. Že dan pred napadom na Nagodetovo so policisti obravnavali napad psice na človeka, a sta psa ušla, zato niso izsledili lastnika in niso mogli ukrepati. Kasneje so ugotovili, da gre za rotvajlerja, stara 4 leta in 14 mesecev.

Psa sta odslej vpisana v centralni register psov kot nevarna, zato mora biti zaprta v pesjaku ali ustrezno ograjenem prostoru z opozorilom oziroma privezana na povodcu in

opremljena z nagobčnikom. Zaradi povzročitve splošne nevarnosti grozi lastnikoma tudi do 5 let zapora. Šele ob morebitnem ponovnem napadu čaka lastnika in psa obvezno šolanje, pojasnjujejo na uradu. Če tudi to ne bi bilo uspešno, bi sledila usmrtnitev.

»Pasma, kot je rotvajler, nujno potrebuje šolanje, da je socializirana in nenevarna okolici,« poudarja **Alenka Klemenčič Holynski**, inštruktorica za prevzgojo nevarnih psov. Opozarja tudi, da bosta psa brez nadzora zagotovo spet napadla: »Dva psa delujeta že kot trop, eden drugega spodbujata in ščitita. Vsak naslednji napad pa je praviloma močnejši in bolj nevaren.«

Lani je Območni urad UVHVR zabeležil 33 primerov pasjih napadov na ljudi, v centralni register nevarnih psov pa je trenutno vpisanih 84. Tudi zanje veljajo zaščitni ukrepi, ki jih poleg policije nadzirajo veterinarji. Nespoštovanje določb lahko stane lastnike od 800 do 1200 evrov.

Po besedah vodje **Neve Šibenik** v omenjenem primeru na **Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu (MIR)** z ukrepi niso bili seznanjeni. Njihove pristojnosti glede psov sicer določajo Zakon o zaščiti živali ter občinska odloka o urejanju in čiščenju javnih zelenih površin in varstvu javnega reda in miru v Občini Postojna. Tako redarji med drugim preverjajo, ali je pes v javnosti na povodcu. Če ni, lastnika oglobijo za 200 evrov. Psi sicer ne smejo na otroška igrišča, zelene površine, v bližino šol in vrtcev ter na zelenice in pokopališča. Nespoštovanje odlokov stane lastnika 100 evrov.

Neva Šibenik zagotavlja, da so redarji na terenu vsak dan, najpogosteje v jutranjih in večernih urah, ko je na sprehodih največ lastnikov s psi. Zaradi neuporabe povodca so letos oglobili le enega pasjega lastnika.

Mateja Jordan

BOWLING

Na letošnjem državnem prvenstvu v bowlingu (v Ljubljani in Mariboru poteka od leta 1976) sta dosegla odličen uspeh Postojnčana, člana BK Epicenter Ljuba Ceglar in Tadej Dekanj. Postala sta državna prvaka med posamezniki.

Tadej Dekanj, državni prvak

V moški konkurenci je imel Tadej najboljši rezultat igre – 264 podrtih kegljev (v seštevku je podrhl 1187 kegljev); drugi je bil Božo Senica; tretje mesto sta si delila član Epica senior Jože Vetrh in Igor Gaber iz mariborskega kluba Strike.

Ljuba Ceglar, državna prvakinja

V ženski konkurenci je imela med 12 tekmovalkami najboljši rezultat igre Ljuba Ceglar – 226 podrtih kegljev (skupaj pa 1131). Druga je bila Maja Debenec, tretji sta bili Cveta Dobravec in Lidija Zaletel.

Edvard Progar

KEGLJANJE

Največji presenečenje letošnjega ekipnega državnega prvenstva v kegljanju sta prav gotovo ekipi Proteusa Postojna, saj tako moški kot ženske – trenutno v 1. A ligi – zasedajo vodilni mesti.

Kegljači, ki jih je pred sezono okrepil izkušeni Jeseničan **Igor Čosić**,

so v štirih uvodnih krogih nanizali prav toliko zmag. Doma so premagali Hrastnik in Ljubelj, v gosteh pa Konjice in Triglav. Z 8 točkami vodijo pred večkratnimi državnimi prvaki Konstruktor Maribor. Po besedah vodstva kluba je cilj te sezone izboljšati lansko četrto mesto oziroma se uvrstiti tik pod vrh lestvice.

Žensko ekipo je pred sezono okrepila **Amanda Zalar**, sestra bolj izkušene Lucije. Kegljavke so zbrale v uvodnih krogih sedem točk, eno več kot ekipa Miklavža. Na domačem kegljišču so premagale Remoplast in remizirale z Ljubeljem, v gosteh pa premagale Brest in Triglav. Veliko zaslug za zelo obetaven start ima trener **Denis Čenanović**. Skrbi tako za moško kot žensko ekipo, obenem je tudi trener nekaterih mlajših slovenskih selekcij.

V začetku oktobra je KK Proteus z moško ekipo nastopil na mednarodnem tekmovanju – NBC pokalu v hrvaškem Slavonskem Brodu. V močni mednarodni konkurenci se Postojnčani – **Žiga Požar, Danijel Lavrič, Zlatko Pajnič, Igor Čosić, Denis Čenanović, Savko Debeljak**, rezervi **Dominik Ogrizek** in **Nejc Miklavc** – niso preveč izkazali. Zasedli so 17. mesto, vendar so pridobili nekaj prepotrebni mednarodnih izkušenj.

NOGOMET

Prvi konec tedna v septembru se je pričelo tekmovanje v Enotni primorski članski nogometni ligi; v njej ima Postojna spet svojega predstavnika. Nekdanjega drugoligaša Ankanan Hrvatini Postojna ni več v sistemu NZS. Že lanskega septembra pa se je v Postojni ustanovil nov nogometni klub FC Postojna. Združuje skoraj 150 mladih nogometašev in premore tudi dokaj kakovostno člansko ekipo.

Predsednik kluba je nekdanji igralec, tudi trener, zelo ambiciozni **Matjaž Čelhar**. Ta je za članskega trenerja pridobil **Zorana Trivunovića** iz Nove Gorice. Po odigranih šestih krogih so Postojnčani v EPNL s 15 točkami prav na vrhu lestvice, na vseh tekmah so slavili, izgubili so

le uvodno domače srečanje z Boreasom Ajdovščina. V ekipi je poleg domačih igralcev tudi šesterica, ki prihaja iz različnih držav EU, zato so domače tekme dokaj zanimive in privabljajo številne gledalce.

BALINANJE

Pred jesenskim delom balinarske sezone 2019/20 se je zgodila napovedana reorganizacija območnih balinarskih lig v Območni balinarski zvezi Postojna. Konec avgusta sta tako na zunanjih in dvoranskih igriščih startali dve območni ligi s po sedmimi klubi – ti prihajajo iz občin Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna.

Prva liga je na višji kakovostni ravni, v drugi pa nastopata med moškimi tudi dve ženski zasedbi. V 7. jesenskem krogu sta ekipi iz postojnske občine dosegli naslednje rezultate: Hrašče : Koseze 10 : 12, Košana mladi : Postojna II 13 : 9, Grmada Planina je bila prosta. V vodstvu je Kozlek Kuteževo (11 točk), sledijo Grmada Planina (8), Koseze (7), Košana mladi (6), Postojna II in Bistrca imata po 5 točk, Hrašče so še brez njih. V 2. območni ligi so po 7. krogu v vodstvu Diabetiki (11), sledijo jim Orlek Oro Met II (8), Frnantovi in Beu Kamn (po 6), Postojna in Pivka (po 4) in Palče (3). Po zimskem premoru bosta ligi nadaljevali spet 24. aprila prihodnje leto.

Postojnski balinar Mitja Kragelj – doslej je igral že za različne znane klube in tudi na najvišjem slovenskem nivoju – je že drugo sezono član BK Orlek Oro Met iz Pivke. Za klub, ki nastopa v 1. balinarski ligi, pa je v se-

zoni 2019/20 priigral že dva naslova državnega prvaka.

Pred tedni se je okitil z naslovom posamičnega članskega prvaka, pred dnevi pa mu je uspelo priti do lovorike državnega prvaka tudi v igri bližanja in zbivanja v krog. Odlične igre niso ostale neopažene, zato ga je članski balinarski selektor povabil na reprezentančne priprave za nastop na svetovnem prvenstvu v Turčiji.

Na državnem balinarskem prvenstvu za društva upokojujencev Slovenije so dosegli izreden uspeh balinarji in balinarke DU Postojna.

V Zeleni dvorani v Postojni so najprej brezhibno izpeljali državno prvenstvo s 14 sodelujočimi društvi, ki so si pravico do nastopa priigrala na posameznih regijskih prvenstvih, ter se za nameček še dvakrat okitili z naslovom najboljšega. Upokojujenci so slavili pred ekipo Anhovo, upokojujenke pa pred sosednjim DU Pivka.

Konec septembra je izpeljalo Društvo invalidov Postojna v Zeleni balinarski dvorani uspel balinarski turnir. Na njem so nastopila društva iz obalno-kraške in notranjske regije ter Vrhnike in Sevnice – skupaj skorajda z 80 nastopajočimi.

Med enajstimi moškimi ekipami so slavili Postojnčani v postavi **Robert Gorjanc, Franko Blažič in Jože Jenček**. Postojnska druga ekipa se je uvrstila na tretje mesto, ženska ekipa – **Liljana Božič, Slavica Mazij in Tatjana Matušek** – pa je med desetimi osvojila peto mesto.

Športno stran je pripravil: Brane Fatur

Člani Društva invalidov Postojna so odlični balinarji in organizatorji.

KOŠARKA

Članska ekipa Košarkarskega društva Postojna je vstopila v novo sezono zelo dobro. Najprej je v pokalnem tekmovanju dvakrat premagala ekipo Jesenic, nato še v državnem prvenstvu na domačem parketu ekipo Celja z rezultatom 80 : 74.

V tekmi s Celjem se je ob zaključku prvega polčasa poškodovao ameriški košarkar Amir Maddred, zato ni igral niti na pokalni tekmi proti Plami pur (Postojnčani so jo izgubili z 52 : 87) niti v državnem prvenstvu v Sežani – domača ekipa je zmagala z 80 : 55. Ekipa PVC Nagode Postojna bo odigrala naslednjo tekmo državnega prvenstva 26. oktobra v domači dvorani proti vedno neugodni ekipi Parkljev. Postojnčani odhajajo 30. oktobra na gostovanje v Medvode, že 2. novembra gostijo v domači dvorani ekipo Triglava iz Kranja. Še ena domača tekma sledi teden kasneje proti Hrastniku. V Škofji Loki bo tekma na sporedu 16. novembra, v Šolski center Postojna pa ste na-

vijači vabljeni še 23. novembra, ko prihaja v Postojno ekipa Portoroža. Mladinska ekipa (U19), ki igra v 2. skl, je sezono pričela s tremi zmagami in z enim porazom. Kadeti (U17) so trenutno v 2. skl in jim gre odlično, saj so poleg uvodnega poraza nanizali že štiri zmage. Fantje U15 prav tako igrajo v 2. skl in po petih tekmah še ne poznajo poraza.

Krstna sezona članske ekipe Košarkarskega kluba Orli se je začela z zmagama na gostovanju v Portorožu (60 : 77) in v Ivančni Gorici (54 : 66).

Prvo domačo tekmo bodo Orli odigrali 31. oktobra ob 18. uri v Šolskem centru Postojna. Na gostovanje k ekipi z Vrhnike odhajajo 8. novembra, nova domača tekma sledi 16. novembra proti Logatcu, teden dni kasneje pa Orli gostujejo v Stražišču pri Kranju. Mladi Orli (U15) v novi sezoni še čakajo na prvo zmago.

Boštjan Blaško

Še več možnosti za športno vadbo na prostem

Na drugo oktobrsko sredo je občina Postojna pridobila za Sovičem – ob nogometnem igrišču v športnem parku vojašnice barona Andreja Čehovina – nov jekleni poligon za športno vadbo na prostem.

oligon so simbolično predali (od leve proti desni): predsednik Športne zveze Postojna Marjan Nagode, župan Igor Marentič, predstavnik SIJ-a, mag. Sara Wagner, podpredsednik OKS – ZŠZ mag. Janez Sodrznik, in vodja regijske pisarne OKS-ZŠZ Postojna Tomo Tiringner.

Prvi poligon take vrste na Primorskem je sestavljen iz 86 m jeklenih cevi, vanj je bilo vloženi kar 300 delovnih ur. Prebivalcem občine Postojna sta ga donirala SIJ – Slovenska industrija jekla in Olimpijski komite Slovenije – Združenje Športnih zvez.

V uporabo so nekoliko nenačuden poligon predali v pisani družbi mladih in tudi starejših obiskovalcev župan občine Postojna Igor Marentič, mag. Sara Wagner, vodja korporativnega komuniciranja SIJ-a, podpredsednik OKS – ZŠZ mag. Janez Sodrznik, predsednik Športne zveze Postojna Marjan Nagode in vodja regijske pisarne OKS-

ZŠZ Postojna Tomo Tiringner – ta ima pri tej noviteti veliko zaslug.

Novi poligon je tudi v neposredni bližini kolesarskega poligona Pumptrack. Prvi so ga preizkusili učenci obeh postojnskih osnovnih šol, nekateri mlajši košarkarji KD Postojna in postojnska članska košarkarska igralca Mitja Nikolić in Klemen Muha. Športniki, športnice, rekreativci in rekreativke, mladi in tudi starejši so tako pridobili lep prostor, da bodo z jekleno voljo lahko vadili v naravi in okolju Soviča.

Besedilo: Brane Fatur; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Postojnski ribiči prvaki Primorske

Tekmovalna sezona 2019 se je za primorske ribiče zaključila 6. oktobra ob jezeru Vogršček. Tekmovanja se je udeležilo 5 članskih ekip in 4 mladinske. Namen tokratnega srečanja je bil razglasitev rezultatov Lige Primorske in tekmovanja Pokal Primorske v članski in mladinski udeležbi.

V okviru lige je bilo 7 tekmovanj – 4 tekme v spomladanskem in 3 tekme v jesenskem delu. Trikrat so bili gostitelji Renčani na jezeru Vogršček in reki Vipavi, po dvakrat Postojnčani (na reki Pivka) in Bistričani (na jezeru Mola). Tekmovalo je 5 članskih ekip in 4 mladinske. V mladinski sekciji je zmagala RD Soča. Postojnski mladinci v postavi Luka Škrj, Jure Geržina in Tomaž Suša so osvojili 2. mesto.

Dobro delo z mladimi izkazuje ob tekmovalnih rezultatih tudi najvišje število mladincev glede na članstvo v Ribiški zvezi Slovenije. V članski sekciji so zmagali Postojnčani v sestavi Branko Žiher, Rudi Valencič in Damijan Magajna. Žiher je postal tudi prvak Primorske med posamezniki.

Pokal Primorske je zasnovan tako, da morajo združiti moči mladinci in člani, saj zmaga ekipa z najmanjšim seštevkom točk mladincev in članov.

Letos smo se postojnski ribiči že petič zapored veselili osvojitve Pokala Primorske.

RD Postojna

Prijazno turistično vabilo na ogled Planinskega polja in Planinske jame

Turistično društvo Postojna je letos v sodelovanju z Zavodom Znanje Postojna Enota Turizem in Jamarskim društvom Planina izdalo in založilo edicijo Planinsko polje in Planinska jama v nakladi 20.000 izvodov in šestih jezikovnih različicah.

Projekt je nadgradnja obstoječega in izdanega v letu 2011 – v sodelovanju z Ministrstvom za okolje, prostor in energijo, prav tako pa tudi v smislu sodelovanja in povezovanja turističnih partnerjev v občinskem prostoru.

Zloženska prijazno vabi na ogled Planinske jame in Planinskega polja tako z besedilom kot izbranimi fotografijami in načrtom krajših sprehajalnih poti iz okolice Planine.

Turistično društvo Postojna

Srečanje staršev otrok s statusom priseljenca na OŠ A. Globočnika

V letošnjem šolskem letu se je na OŠ Antona Globočnika Postojna všolalo 28 novih učencev iz drugih držav s statusom priseljenca.

Delo z otroki poteka zelo intenzivno v obliki manjših učnih skupin dodatne strokovne pomoči, ki jo izvajajo učiteljice v timu. S starši pa smo letos že tretjič zapovrstjo organizirali srečanje z namenom, da se sestanemo in v obliki interaktivnih dejavnosti staršem predstavimo Slovenijo, občino, našo šolo, posebnosti, šolski sistem, pravila, dokumentacijo in podobno. Učili smo se tudi nekaj slovenskih fraz, pisali opravičilo, prijavnico za tabor in podobno.

Pregledali in prevedli smo celoten urnik, šolski zvonec in govorilne ure. Tako smo starše opremili z vsemi potrebnimi informacijami o šoli in šolanju otroka. Srečanje je vodila Petra Košnik, svetovalna delavka na šoli, ki se s starši in njihovimi stiskami redno srečuje. Končni vtis je bil odličen, starši so ocenili srečanje za izjemno koristno in kvalitetno na poti šolanja svojega otroka.

Petra Košnik, svetovalna delavka

So dnevi, ko si kakor nema slika

Svetovni dan Alzheimerjeve bolezni obeležujemo 21.9. V Domu upokojencev Postojna smo v podporo dnevu, z namenom osveščanja javnosti o demenci, organizirali Sprehod za spomin. Oskrbovanci doma so se v spremstvu dijakov SGLŠ Postojna, skupine ISKRICE iz vrtca in zaposlenih podali na sprehod do Titovega trga, kjer je bila osrednja točka srečanja.

V uvodu sta z glasbeno točko dogodek popestrila glasbenika Vili Marinšek in Sašo Doles. Direktorica Alenka Curk je spregovorila o namenu in pomenu dogodka, ki naj bi postal tradicionalen. Zbrane je v imenu občine Postojna pozdravil podžupan g. Andrej Berginc. V kratkem programu je recitacijo dodala tudi oskrbovanka doma ga. Martina Koman. V zaključku dogajanja je direktorica simbolično v zrak spustila modre balone - modra barva kot simbol ozaveščanja javnosti na problematiko te trdovratne bolezni.

Povabilu k sodelovanju se je odzval tudi Center za krepitev zdravja ZD Postojna, ki je izvajal preventivne meritve krvnega sladkorja in krvnega pritiska, dijakinje SGLŠ Postojna – smer bolničar, pa so izvajale masažo rok. Dom upokojencev Postojna se zahvaljuje tudi Uniki TTI za donacijo 100 modrih balonov.

Dogodek je bil prvi v nizu dogodkov, ki jih bo Dom upokojencev Postojna v bodoče izvajal v zvezi ozaveščanjem in informiranjem svojcev in javnosti o bolezni demence. Dom upokojencev Postojna je tudi ena izmed 140-ih Demenci prijaznih točk v Sloveniji.

Nastja Belcer Premrl

Evropski teden mobilnosti 2019

Tudi v Postojni je bilo veliko dogajanja ob Evropski teden mobilnosti - tradicionalni evropski pobudi, ki lokalne skupnosti spodbuja k uvedbi in promociji trajnostnih prometnih ukrepov.

Letošnji že 18. Evropski teden mobilnosti je potekal pod sloganom »Gremo peš!«. Na krajših razdaljah je hoja najučinkovitejši in časovno zelo konkurenčen prometni način. Zato smo letošnji Evropski teden mobilnosti posvetili hoji – najdostopnejšemu, najbolj zdravemu in najcenejšemu načinu premikanja.

Tako je pred osnovno šolo vsako jutro uspešno pripeljal peš bus, z dijaki pa smo se sprehodili med točkami, kjer stojijo nove table za označevanje časa hoje v Postojni. Udeležili smo se lahko okrogle mize na temo kolesarstva in pa pumptrack delavnice v Postojni in Prestranku.

Ob zaključku Evropskega tedna mobilnosti smo izvedli Dan brez avtomobila. Tržaško cesto smo za eno dopoldne spremenili v »risalno platno«, kjer so sodelovali naši najmlajši v družbi dijakov Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna in njihovih mentorjev. Tudi na Titovem trgu so vseskozi potekale brezplačne aktivnosti: poligon JUMICAR, ki nam ga je omogočila Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, mini CPP s

policijo, mini kolesarski poligon, likovna razstava vrtčevskih otrok in srečeval.

K ETM pristopili tudi Sopotniki Postojna.

Na pobudo Zavoda Sopotniki, je Občina Postojna pristopila k akciji »Župani za volani«. Častni prostovoljec je letos postal podžupan Andrej Berginc, ki je zapeljal gospe na lepše, župan Igor Marentič pa je sprejel prostovoljce in jim izrekel iskreno zahvalo za njihov nesebični prispevek pri pomoči starejšim. Prostovoljci so srce Sopotnikov in zaradi njih medčloveške vrednote živijo!

Ob letošnjem Evropskem tednu mobilnosti so Sopotniki še posebej izpostavili, da je mobilnost starejših občanov s podeželja težava in če jim želimo omogočiti dostojno starost, je mobilnost tista, ki jo je potrebno zagotoviti. Vseskozi se v Zavodu Sopotniki trudijo zagotavljati trajnostno mobilnost, predvsem s tem, da z enim prevozom napolnijo vozilo in s tem poleg zmanjšanja okoljskega odtisa doprinesejo k zelo visoki socialni učinkovitosti.

Noč netopirjev v Planini pri Rakeku

V okviru projekta KRAS.RE.VITA ter dogodka Mednarodna noč netopirjev 2019 je septembra v Planini potekal dogodek Noč netopirjev.

Na netopirsko obarvanem večeru, so udeleženci najprej prisluhnili zanimivemu predavanju. Na njem so s pomočjo strokovnjaka iz Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev, Jana Gojznicarja, podrobneje spoznali te zanimive živali, izvedeli kaj jih ogroža, kako jim lahko pomagamo ter tudi kaj storiti, če najdemo obnemoglega netopirja. Projektni partner, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, je predavanje nadaljeval z vsebinami o varovanju in skrbi za ohranjanje populacij vrste navadni netopir (*Myotis myotis*). Poslušalcem je koordinatorka projekta iz Notranjskega muzeja Postojna predstavila kakšne aktivnosti za izboljšanje stanja ohranjenosti habitata vrste navadni netopir so potekale v preteklem letu in katere bodo še izvedene.

Istočasno je za najmlajše obiskovalce potekala delavnica »Izdelaj svojega netopirčka«, na kateri so otroci skozi igro in ustvarjalnost поблиže spoznali tega zanimivega sesalca.

Drugi del dogodka je bil opazovanje izletavanja netopirjev pod zvonikom cerkve sv. Marjete v Dolenji Planini. S pomočjo strokovnjaka so zbrani udeleženci lahko opazovali pa tudi prisluhnili netopirjem. Ker so glasovi, s katerimi se oglašajo netopirji, previsoki za človeško uho, smo si za prisluškovanje netopirskim pogovorom pomagali s t. i. bat detektorji – ultrazvočnimi napravami, ki te zvoke zaznajo in pretvorijo v človeku slišne.

Prisotni so navdušeno sprejeli videna netopirja. Jan je dogodek popestril še z ogledom netopirjev iz neposredne bližine. S sodelavci iz društva so istočasno opravili še terensko metodo lova v mreže (t. i. mreženje) v bližini reke Unice pri Planinski jami. Štiri ulovljene netopirje treh različnih vrst (obvodni, dolgonogi in brkati) so si najpogumnejši obiskovalci lahko ogledali čisto od blizu.

Če ste letos dogodek zamudili, kar brez skrbi. Drugo leto Noč netopirjev spet pride!

Pripravili: N. Doles, T. V. Jagunič; Foto: Nina Doles, Tanja V. Jagunič in Lara J. Polak

PARTICIPATORNI PRORAČUN OBČINE POSTOJNA

Konec septembra se je končalo zbiranje predlogov v **projektu MOJA OBČINA**. Na občini smo bili z odzivom občanov izredno zadovoljni, saj jih je preko obrazcev in spletne aplikacije prispelo 122.

V obravnavo so šli vsi prispeli predlogi. Delovna skupina za participatorni proračun je ocenjevala ali posamezen predlog izpolnjuje splošne kriterije, nato pa delo predala strokovnim službam občinske uprave, ki so ocenile ali je posamezen predlog izvedljiv ali ne. Izoblikoval se je končni seznam predlogov za posamezno območje, ki ga predstavljamo na prihodnjih straneh, v celoti pa bodo predlogi zapisani tudi na glasovnicah.

Glasovali bomo 3. NOVEMBRA

Glasovanje bo potekalo **v nedeljo, 3. novembra, med 10. in 16. uro**. Izvedlo se bo osebno na 24 glasovalnih lokacijah. **Seznam glasovalnih** lokacij najdete v tabeli, kjer lahko preverite na katerem volišču lahko oddate glas za svoje predloge.

Glasovanja se bodo lahko udeležili vsi občani, ki so na dan glasovanja dopolnili **15 let** starosti. Možno bo tudi **predčasno glasovanje**, in sicer **30. oktobra 2019 od 17. do 19. ure v prostorih Občine Postojna**.

Vsak občan bo upravičenost izkazal z osebnim dokumentom s sliko, iz katerega bo razvidna starost in stalno prebivališče. Prejel bo glasovnico, na kateri bo lahko obkrožil projektne predloge za območje v katerem ima stalno prebivališče. Vsak občan bo moral glasovati **za tri projektne predloge**, in sicer **ne več kot po enega za posamezno naselje**.

Priprava za umestitev v proračun

Delovna skupina bo obravnavala rezultate glasovanja in v sodelovanju z občinskimi strokovnimi službami razporedila predloge z največ prejetimi glasovi v predlog proračuna.

Višina sredstev, ki bo zagotovljena za izvedbo izbranih projektov v proračunu je 100.000 evrov v letu 2020 in 100.000 evrov v letu 2021. V vsakem od 4 območij, opredeljenih za potrebe tega projekta, bodo financirani projekti v skupni višini, ki je določena za posamično območje.

Seznam volišč in območij volišč za izvedbo glasovanja

OBMOČJE POSTOJNA

SREDNJA GOZDARSKA IN LESARSKA ŠOLA POSTOJNA, Tržaška cesta 36, Postojna

Globočnikova ulica, Industrijska cesta, Kosovelova ulica, Log, Reška cesta, Titova cesta, Tržaška cesta, Zalog, Zeleni biser, Kazarje

MLADINSKI CENTER POSTOJNA, Vilharjeva ulica 14, Postojna

Jamska cesta, Jenkova ulica, Jurčičeva ulica, Kot, Pot k Pivki, Stritarjeva ulica, Trg padlih borcev, Vilharjeva ulica, Novi trg

AVLA KULTURNEGA DOMA POSTOJNA, Gregorčičev drevored 2a, Postojna

Ljubljanska cesta, Raubarkomanda, Titov trg, Cankarjeva ulica, Gregorčičev drevored, Kalistrova ulica, Kraigherjeva ulica, Prešernova ulica, Vojkova ulica

GOSTILNA BRNE, Ljubljanska cesta 32, Postojna

Čukovca, Javorniška pot, Jeršice, Kolodvorska cesta, Notranjska ulica, Pod Ostrim vrhom, Pot na Poljane, Streliška ulica, Tomšičeva ulica, Ulica Luke Čeč, Vegova ulica, Za Sovičem, Ulica Vilka Kledeta, Na Lokvi, Park pod Javorniki

ŽELEZNIČARSKI DOM, Volaričeva 8, Postojna

Kidričevo naselje, Ulica prekomorskih brigad, Kettejeva ulica, Kraška ulica, Pod kolodvorom, Štihova ulica, Ulica 1. maja, Volaričeva ulica, Župančičeva ulica

OŠ ANTONA GLOBOČNIKA POSTOJNA, Cesta na Kremenco 2, Postojna

Nova vas, Prečna ulica, Pretnerjeva ulica, Stjenkova ulica, Cesta na Kremenco, Kajuhova ulica, Ulica Dolomitskega odreda, Ulica IX. korpusa

DOM UPOKOJENCEV POSTOJNA, Rožna ulica 10, Postojna

Pivška ulica, Cesta v Staro vas, Erazmova ulica, Pod Jelovico, Rožna ulica, Ulica Franca Smrduja, Brezov drevored, Stara vas

PODJETNIŠKI INKUBATOR VELIKI OTOK, Veliki Otok 44b, Postojna

Naselje Veliki Otok

HİŠA ČIČ, Zagon 3a, Postojna

Naselje Zagon

OBMOČJE PLANINA IN STUDENO

KULTURNI DOM MIROSLAVA VILHARJA PLANINA

Naselji Planina in Liplje

KULTURNI DOM STUDENO, Studeno 67, Postojna

Naselja Lohača, Strmca in Studeno

KULTURNI DOM BUKOVJE, Bukovje 3, Postojna

Naselja Belsko, Bukovje, Gorenje in Predjama

OBMOČJE HRUŠEVJE

KULTURNI DOM LANDOL, Landol 22, Postojna

Naselje Landol

KULTURNI DOM ŠMIHEL POD NANOSOM, Šmihel pod Nanosom 6, Postojna

Naselje Šmihel pod Nanosom

GASILSKI DOM HRUŠEVJE, Hruševje 90, Hruševje

Naselja Hruševje, Mala Brda, Rakulik, Sajeve, Slavrinje in Velika Brda

KULTURNI DOM VELIKO UBELJSKO, Veliko Ubeljsko 3, Hruševje

Naselja Brezje pod Nanosom, Malo Ubeljsko, Strane in Veliko Ubeljsko

GASILSKI DOM RAZDRTO, Razdrto 4, Hruševje

Naselje Razdrto

DOM KRAJANOV BOLK, Hrenovice 40a, Postojna

Naselje Dilce, Goriče, Hrenovice in Studenec

KULTURNI DOM HRAŠČE, Hrašče 84, Postojna

Naselji Hrašče in Mali Otok

OBMOČJE PRESTRANEK

GOSTILNA ČERNAČ, Rakitnik 39, Prestranek

Naselja Grobišče, Materja vas in Rakitnik

OŠ PRESTRANEK, Ulica 25. maja 14a, Prestranek

Naselji Prestranek in Žeje

KULTURNI DOM SLAVINA, Slavina 31, Prestranek

Naselje Slavina

KULTURNI DOM OREHEK, Orehek 58, Prestranek

Naselje Orehek

DOM KRAJANOV KOČE

Naselje Koče

PREDČASNO GLASOVANJE: Občina Postojna

PREDLAGANI PROJEKTI PO OBMOČJIH

OBMOČJE POSTOJNA		
Naziv in opis projekta		predviden strošek
POSTOJNA		
1.	Miroljubni shod za zaščito narave in pitne vode Obveščanje javnosti in izvedba delavnic na temo onesnaževanja okolja v Pivški kotlini.	5.000,00
2.	Izvedba kašipotov v centru mesta Postavitev kašipotov na ključnih lokacijah do pomembnih točk v mestu Postojna.	2.000,00
3.	Postavitev hišk za prostoživeče mačke Postavitev hišk za prostoživeče mačke. Hiške bi mačkam nudile zavetje in zaščito pred vremenom.	8.000,00
4.	Turistično informacijske table v Majlontu Namestitev turistično informacijskih tabel v starem mestnem jedru Majlontu.	3.000,00
5.	Pisarne na prostem Ureditev »pisarn na prostem« v smislu ureditve električne napeljave, brezžičnega interneta, postavitev miz in stolov in/ali ureditev prostora za predstavitve, ki bi se jih uporabljalo za delo v naravi.	8.000,00
6.	Postavitev omaric »prve pomoči« ob kolesarskih poteh Postavitev kolesarskih omaric s tlačilkami, klopjo in orodjem za manjša popravila ob kolesarskih poteh.	8.000,00
7.	Postavitev informacijske table na železniški postaji Postavitev informacijske table občine Postojna s slikovnim in pisnim opisom znamenitosti v občini.	2.000,00
8.	Postavitev košev za pasje iztrebke Postavitev košev za pasje iztrebke na javnih površinah.	2.000,00
9.	Preureditev kanalizacije na Ulici 1. maja v Postojni Pregled stanja, projekt rešitve in sanacija kanalizacije.	8.000,00
10.	Postavitev ležečih policajev na Ulici 1. maja v Postojni Izvedba ležečega policaja na lokaciji med starim gasilskim domom in Prešernovo ulico.	5.000,00
11.	Predstavitve rezervata pitne vode Javorniki - Snežnik Izvedba delavnic in predavanj ter izdelava brošur in reklamnega filmskega posnetka na temo predstavitve vodonosnika Javorniki - Snežnik.	8.000,00
12.	Izmenjevalnica oblačil za stalno Financiranje izvedbe izmenjevalnic oblačil in drugih predmetov (cca. 8 terminov letno) ter delavnic, na katerih bi udeleženci pridobili znanja in veščine trajnostne uporabe oblačil (popravilo oblek, šivanje, recikliranje...).	8.000,00
13.	Niz dogodkov »PRVI PETEK« Organizacija družabnih dogodkov z živo glasbo in »food truckom« vsak prvi petek v mesecu, v obdobju od meseca aprila do meseca junija in od meseca septembra do meseca novembra.	8.000,00
14.	Prodajne premične stojnice zaprtega tipa z osvetljavo Nabava prodajnih premičnih stojnic zaprtega tipa z osvetljavo.	8.000,00
15.	Poslikava podhoda z lokalnimi legendami Poslikava podhoda z lokalnimi legendami.	4.000,00
16.	Postavitev klopi z napajanjem na sončno energijo Postavitev klopi z napajanjem na sončno energijo na javnih površinah.	8.000,00
17.	Postavitev ležečih policajev v naselju Zeleni biser Ureditev prometnega režima in postavitev ležečih policajev v naselju Zeleni biser.	5.000,00
18.	Sklenjena kolesarska pot po gozdnih poteh okoli Soviča Ureditev krožne kolesarske poti po poteh okoli Soviča.	8.000,00
19.	Postojna - mesto brez plastike Obveščanje javnosti v medijih glede zmanjšanja uporabe slamic, popravilo klopi pri Tušu, zasaditev 5 - 6 novih dreves pri avtobusni postaji in postavitev klopi.	8.000,00

20.	Ureditev razsvetljave stopnišča na Vojkovi ulici	8.000,00
	Ureditev razsvetljave stopnišča na Vojkovi ulici.	
21.	Drevesa za prihodnost	6.000,00
	Zasaditev drevesa za vsakega novorojenega Postojnčana, na primerni lokaciji v lasti občine Postojna.	
22.	Orodja za ulično vadbo	8.000,00
	Postavitev orodij za ulično vadbo na primerni lokaciji v lasti Občine Postojna.	
23.	Sanacija varovalne ograje na »pločniku« Kosovelove ulice	5.000,00
	Nakup nove varovalne ograje na Kosovelovi ulici v Postojni.	
24.	Avtomatske garderobne omarice na javnih površinah	8.000,00
	Nabava avtomatskih garderobnih omaric v višini zagotovljenih sredstev.	
STARA VAS		
25.	Razširitev vaške ceste v Stari vasi	8.000,00
	Razširitev vaške ceste v Stari vasi.	
VELIKI OTOK		
26.	Ureditev javnih stranišč v Velikem Otoku	8.000,00
	Nabava sanitarnega kontejnerja pri igrišču v Velikem Otoku.	
ZAGON		
27.	Kotiček za počitek ob makadamski cesti za Pivko jamo	6.000,00
	Ureditev kotička za počitek s postavitvijo klopi, mize in košev za odpadke.	
28.	Osvetlitev športnega in otroškega igrišča v Zagonu	8.000,00
	Osvetlitev športnega in otroškega igrišča v Zagonu.	

OBMOČJE PLANINA IN STUDENO

Naziv in opis projekta		predviden strošek
BELSKO		
1.	Postavitev ograje okrog otroškega igrišča Belsko	5.000,00
	Postavitev ograje okrog otroškega igrišča v Belskem.	
2.	Postavitev drogov za zastave in klopca	2.500,00
	Postavitev treh drogov za zastave in klopce pri vhodu v naselje Belsko in prestavitev ekološkega otoka.	
GORENJE		
3.	Ureditev podpornega zidu v Gorenjah	8.000,00
	Ureditev roba cestišča ob vstopu v naselje Gorenje, v obliki betonske krone in ograje.	
PLANINA		
4.	Sanacija prostorov v Kulturnem domu Miroslava Vilharja Planina	8.000,00
	Popravila razpokanih sten in odpadlega ometa v prostorih Kulturnega doma Miroslava Vilharja Planina.	
STUDENO		
5.	MTB Erazem - stalna označitev in urejanje poti	8.000,00
	Označitev MTB kolesarskih poti v Podguri.	
6.	Rušitev stare mrliške vežice v Studenem	8.000,00
	Ureditev območja stare mrliške vežice na pokopališču v Studenem.	
7.	Ureditev vodnega zajetja Kotanja v naselju Studeno	8.000,00
	Postavitev zaščitnih rešetkastih vrat in obnova korita ter delna izvedba asfaltiranja.	
8.	Ureditev vodnega vira (Vodnjak Špilca) v naselju Studeno	6.000,00
	Terasasta ureditev okolice vodnjaka in postavitev zaščitnega pokrova ter hortikultura ureditev okolice.	

OBMOČJE HRUŠEVJE		
Naziv in opis projekta		predviden strošek
GORIČE		
1.	Obnovitev Napoleonovega mostu na pešpoti Obnovitev Napoleonovega mostu na pešpoti čez potok Korotan, pod vasjo Goriče.	8.000,00
HRAŠČE		
2.	Prenova »jurčka« pri balinišču Ureditev »jurčka« v Hraščah (zunanja ureditev do balinišča in oprema).	8.000,00
3.	Spominsko obeležje - Rado Morel (Jakob) Postavitev spominskega obeležja Radu Morelu (Jakobu) v naselju Hrašče.	2.500,00
4.	Spominsko obeležje -Jurij Kraigher (Žoze) Postavitev spominskega obeležja Juriju Kraigheru (Žozetu) v naselju Hrašče.	2.500,00
SLAVINJE		
5.	Postavitev info table, klopce in koša za smeti na Slavinjah Postavitev table z osnovnimi informacijami o vasi, postavitev klopi in koša za smeti.	4.000,00
ŠMIHEL POD NANOSOM		
6.	Obnova starega napajalnega korita v Šmihelu pod Nanosom Obnovitev starega napajalnega korita v zgornjem delu vasi Šmihel pod Nanosom in ureditev okolice.	8.000,00
7.	Obnovitev stare vaške pralnice v Šmihelu pod Nanosom Obnovitev stare vaške pralnice v zgornjem delu vasi Šmihel pod Nanosom in ureditev okolice.	8.000,00
8.	Nakup in postavitev vrtno ute na balinišču Nakup in postavitev vrtno ute na balinišču v Šmihelu pod Nanosom.	8.000,00
VELIKA BRDA		
9.	Obnova dveh vodnjakov v vasi Velika Brda Obnova vodnjakov v vasi Velika Brda bi obsegala tlakovanje, ureditev nadzemnega dela in namestitvev črpalke.	8.000,00

OBMOČJE PRESTRANEK		
Naziv in opis projekta		predviden strošek
GROBIŠČE		
1.	Ureditev makadamske gozdne - kolesarske poti Grobišče Ureditev poti v okviru zagotovljenih finančnih sredstev.	8.000,00
KOČE		
2.	Postavitev spominskega obeležja Davorinu Beletu v Kočah Postavitev spominskega obeležja Davorinu Beletu v Kočah na parceli v lasti Občine Postojna.	4.000,00
OREHEK		
3.	Nakup sedežne kosilnice za strme terene za košnjo javnih površin v krajevni skupnosti Orehek. Nakup sedežne kosilnice za strme terene za košnjo javnih površin v krajevni skupnosti Orehek.	8.000,00
PRESTRANEK		
4.	Ureditev pešpoti in kolesarske steze Prestranek - Selce Označitev trase poti, kjer je predvidena kolesarska pot (po vaseh).	4.000,00
5.	Ureditev in obnovitev košarkarskega igrišča pri osnovni šoli v Prestranku Preplastitev košarkarskega igrišča pri osnovni šoli v Prestranku.	8.000,00
6.	Poligon za zunanji fitnes v Prestranku Nabava naprav za zunanji fitnes do višine zagotovljenih sredstev.	8.000,00
RAKITNIK		
7.	Ureditev pešpoti in kolesarske steze Rakitnik - Stara vas Že urejeno pot, ki je izvedena v makadamski izvedbi, se opremi s klopni, tablam in koši.	4.000,00
8.	Ohranitev tradicionalnega dogodka »Koledovanje« v krajevni skupnosti Štivan Izdelava posnetka koledniške pesmi in priprava kratkega zapisa o zgodovini dogodka »Koledovanje«.	2.000,00

Vodnik dogajanja v občini Postojna

26. oktober 2019

- 19:00 (Z)Godbe stoletij**
Postojnska godba - 1808
- Srečanje najstarejših slovenskih pihalnih orkestrrov
- Kulturni dom Postojna

28. - 30. oktober 2019

- 09:00 Otroške ustvarjalne delavnice**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna
- 12:00**
- Delavnico vodi: Rosana Kleindienst
- Zelena dvorana, Postojna

1. november 2019

- 11:00 Žalne koračnice v spomin na vse občanke in občane**
Postojnska godba - 1808
- Pokopališče Postojna

3. november 2019

Prva nedelja v mesecu - brezplačen vstop za občane občine Postojna
Zavod Znanje, OE Notranjski muzej Postojna

Notranjski muzej Postojna

4. november 2019

- 16:30 Digitalna pismenost**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- 40-urni začetni tečaj uporabe računalnika. Brezplačno za starejše od 45 let z nižjo izobrazbo. Obvezne predhodne prijave v tajništvu LU.
- Ljudska univerza Postojna

5. november 2019

- 16:30 Usposabljanje za računovodjo**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- 130-urni tečaj. Pridobitev znanj za opravljanje NPK računovodja. Obvezne predhodne prijave v tajništvu LU.
- Ljudska univerza Postojna

7. november 2019

- 17:00 Delavnica »Dobra misel«**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- Udeležba je brezplačna. Izvaja društvo Feniks.
- Ljudska univerza Postojna

8. november 2019

- 09:30 Vrtilne tabele v eXcelu**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna
- Delavnico vodi: Nina Vanita Hočevar
- Zelena dvorana, Postojna
- 16:00 Odprtje razstave fotografij - PREMİK**
Društvo HNUM v sodelovanju z jezikovno šolo Athena, d.o.o., Postojna
- Razstava bo na ogled do 06.12.2019.
- Mala galerija Zavarovalnice Triglav Postojna

- 18:00 VIR IZVIR**
Studio Proteus in Društvo Kolot
- Filmska projekcija
- Kulturni dom Postojna

- 18:00 POtopis**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna
- Popotniški dnevnik nekdanjega novinarja Sobotne priloge Viljem Gogala
- Zelena dvorana, Postojna

9. november 2019

- 20:00 Predstava za vsako priložnost**
Zavod Znanje, OE Kulturni dom Postojna
- Komedija – nastopata Lado Bizovičar in Gašper Konec
- Kulturni dom Postojna

9. in 10. november 2019

- 18:00 18. območna revija pevskih zborov in vokalnih skupin iz občin Postojna in Pivka**
JSKD Postojna
- Avla OŠ Pivka

11. november 2019

- 07:00 12-dnevni preboj z jutranjo dinamično meditacijo**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza, Točka moči Postojna
- Vodi: Nina Vanita Hočevar
- Zelena dvorana, Postojna

12. november 2019

- 16:30 Komunikacija na delovnem mestu**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- 40-urni tečaj. Brezplačno za starejše od 45 let z nižjo izobrazbo. Obvezne predhodne prijave v tajništvu LU.
- Ljudska univerza Postojna

19.30 Gola

- Zavod Znanje, OE Kulturni dom Postojna*
- Predstava z igralko Majo Blagovič in pevko Tinkaro Kovač.
- Kulturni dom Postojna

14. november 2019

- 16:00 Dan odprtih vrat Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna**
SGLŠ Postojna
- SGLŠ Postojna

- 17:00 Delavnica »Zdravje v vsak dom«**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- Udeležba je brezplačna. Izvaja društvo Feniks.
- Ljudska univerza Postojna

- 17:30 Rozamundine čarovnije**
Zavod Znanje, OE Kulturni dom Postojna
- Otroška predstava
- Kulturni dom Postojna

- 18:00 Predavanje Dora Pal: Vzgoja otrok - znanje ali čaranje?**
Sprejemni center Piran v sodelovanju s knjižnico Bena Zupančiča Postojna
- Društvo Projekt človek
- Čitalnica knjižnice

15. november 2019

- Moj kino**
Moj kino
- Kulturni dom Postojna

16. november 2019

- 20:00 Koncert Adija Smolarja**
Zavod Znanje, OE Kulturni dom Postojna
- Vstopnice, po ceni 17 eur, so na voljo na vseh Eventimovih prodajnih mestih.
- Kulturni dom Postojna

18. november 2019

- 09:30 Kako lahko brezplačno kličem v tujino?**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna
- Delavnico vodi: Atos Agatič
- Zelena dvorana, Postojna

19. november 2019

- 17:00 Študijski krožek »Obudimo stare igre«**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna
- Udeležba je brezplačna. Prijave v tajništvu LU.
- Ljudska univerza Postojna

20. november 2019

- Seks po slovensko**
Zavod Znanje, OE Kulturni dom Postojna
- Komedija Vida Valiča
- Kulturni dom Postojna

20. november 2019

- 18:00 Srečanje pevcev Zveze primorskih glasbenih šol**
Glasbena šola Postojna
- dvorana Alojza Srebotnjaka, GŠ Postojna

Dan splošnih knjižnic

- Knjižnica Bena Zupančiča Postojna*
- Brezplačen vpis v knjižnico, podarjamo odpisane knjige.
- Vse enote knjižnice

21. november 2019

- 18:00 Predstavitev slikanice Špele Habič: Leseno srce mlade jelke in predavanje DOPS: O selitvi ptic čez Postojno**
Društvo Drobnavratnik v sodelovanju s knjižnico Bena Zupančiča Postojna
- Čitalnica knjižnice

- 18:00 Odprtje razstave LEA VILHARJA ob njegovih 120. obletnici rojstva**
Društvo HNUM v sodelovanju z jezikovno šolo Athena, d.o.o., Postojna
- Razstava bo na ogled do konca leta.
- Notranjski muzej Postojna

22. november 2019

- 09:30 Temeljni postopki oživljanja**
Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna
- Izvajalka programa: Sindi Lisjak, dipl.med. sestra
- Zelena dvorana, Postojna

24. november 2019

- Regijsko tekmovanje odraslih pevskih zasedb**
JSKD Postojna
- dvorana Alojza Srebotnjaka, GŠ Postojna

26. november 2019

17:00 Dan odprtih vrat ŠC Postojna

Šolski center Postojna

Šolski center Postojna

27. november 2019

19:30 Srebotnjak, Brahms, Schubert

Glasbeno društvo Viola in Zavod Znanje, OE Kulturni dom Postojna

● Koncert klasične glasbe: Zdravko Pleše, violina, Denys Masliuk, klavir

Kulturni dom Postojna

29. november 2019

17:30 Tehnike za regulacijo otrokove jeze

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Delavnico vodi: Nina Vanita Hočevar

Zelena dvorana, Postojna

30. november 2019

19:00 Dobrodelna gledališka plesna predstava Življenje je vrednota

Ustanova Mali vitez skupaj z Zavodom Znanje OE Kulturni dom Postojna in Občino Postojna

● Dogodek poteka pod častnim pokroviteljstvom gospe Vlaste Nussdorfer, varuhinje človekovih pravic Republike Slovenije

Kulturni dom Postojna

30. november 2019

19:00 S pesmijo skozi čas

Športno kulturno društvo Orehek

● Letni koncert ženske vokalne skupine Vanda Križaj

Kulturni dom v Orehku

Vsak torek

08:00 Jutranja telovadba in meditacija

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Delavnico vodi: Anka Prelec

Zelena dvorana, Postojna

Vsak torek

10:00 Ročna dela

Vezenje s križci

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Delavnico vodi: Helena Koren

Zelena dvorana, Postojna

Vsak četrtek

16:00 Ročna dela

Pletenje in kvačkanje

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Delavnico vodi: Tatjana Šeremet

Zelena dvorana, Postojna

Vsak drugi torek

17:00 Knjižni klub

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Delavnico vodi: Nika Rebec

Zelena dvorana, Postojna

Vsak prvi petek v mesecu

17:00 Meritve sestave telesa

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Meritve izvaja: lic. prehranska svetovalka Ines Gajster

Zelena dvorana, Postojna

Vsak četrtek

16:00 Kick boxing

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Trening vodi: Roman Nagode

Zelena dvorana, Postojna

Vsak tretji petek

15:00 Access bars izmenjave

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska Univerza, Točka moči Postojna

● Izmenjave vodi: Anka Prelec

Zelena dvorana, Postojna

OBČINA
POSTOJSKA

POZIV O ZBIRANJU PRIJAV za oddajo prodajnega mesta - stojnice v najem na Titovem trgu v Postojni v Veselem decembru

Občina Postojna obvešča, da je pričel teči rok za zbiranje prijav za oddajo prodajnega mesta – stojnice v najem na Titovem trgu v Postojni.

Stojnice bodo na voljo za opravljanje trgovske dejavnosti: **prodaja izdelkov in pridelkov domače obrti ter drugih primernih artiklov v Veselem decembru.**

Stojnice bodo na voljo za dve prireditvi:

- **5. 12. 2019** med 16. in 19. uro – **Praznični prižig lučk z obiskom Miklavža**
- **12. 12. 2019** med 16. in 19. uro – **Praznik luči in pozdrav zimi.**

Prijava je možna za eno prireditev ali obe skupaj.

Rok za oddajo prijave je do **22.11.2019 do 13:00 ure.**

Več informacij in prijavnico najdete na spletni strani ali v sprejemni pisarni Občine Postojna.

**VRTEC
POSTOJSKA**

Vabilo k vpisu v CICIBANOVE URICE

Spoštovani starši,

Vrtec Postojna vabi k vpisu otrok v Cicibanove urice. Program je namenjen predšolskim otokom, starim od 2 do 6 let, ki NE obiskujejo vrtca. Urice bodo potekale **vsak ponedeljek od 16:30 do 18:30, v enoti Pastirček.**

Vpisni list dobite na spletni strani Vrtca Postojna ali ga osebno prevzamete v pisarni tajništva. Izpolnjenega nam lahko posredujete po pošti ali ga prinesete osebno v upravo vrtca med 8:00 in 12:00. Več informacij lahko dobite v tajništvu, na tel.št. 081 601 692.

Lepo vabljeni.

Začenja se testiranje novih koles POSBIKES

Projekt POSBIKES, ki bo v Postojni omogočal izposojlo navadnih in električnih koles, je tik pred tem, da zaživi tudi v praksi. Prvi kolesarji bodo lahko kolesa testirali že to jesen in v začetku pomladi, saj je temu namenjena preizkusna doba.

Pretekle dni smo iskali testne kolesarje, ki bodo nova kolesa vozili približno pol leta. V času testiranja bodo poročali o morebitnih napakah in seveda o tem, ali se kolesa in celoten sistem v praksi dobro obnese.

Izbrali smo prvih 50 prejetih prijav, ki so prispele na naš naslov. Kvota je bila hitro zapolnjena, saj

je bila nagrada za testiranje privlačna. V zahvalo za sodelovanje bodo sodelujoči prejeli enoletno brezplačno članarino sistema POSBIKES, kar jim bo omogočalo brezplačno kolesarjenje po mestu.

Z vse ostale občane in obiskovalce Postojne bo vožnja z novimi kolesi na voljo spomladi naslednje leto.

Naložbo sofinancira Republika Slovenija in Evropska unija iz Kohezijskega sklada.

7. seja otroškega občinskega sveta

V Mladinskem centru Postojna se je oktobra odvila že 7. seja otroškega občinskega sveta, ki so se je udeležili predstavniki občine Postojna.

Župan Igor Marentič, podžupan Andrej Berginc, direktorica občinske uprave Marina Rebec, dosedanja otroška županja Tinkara Vatovec ter vodja stičišča BOREO Ana Širca in strokovna sodelavka za področje družbenih dejavnosti Martina Ivanovič so prisluhnili mladim in z njimi spregovorili o različnih temah.

Po pozdravnem nagovoru so sledile volitve novega vodstva. Izvoljena je bila nova otroška županja Nina Blažek iz OŠ Miro-

slava Vilharja, podžupana pa sta postala Tereza Premrl iz OŠ Antona Globočnika in Aleks Kontelj iz OŠ Prestranek.

Na seji so obravnavali aktivnosti, ki so se kasneje odvijale ob Tednu otroka 2019, otrokom so bile predstavljene varne točke, dotaknili pa so se še projekta Kids takeover in počitniških aktivnosti.

Otroci so aktivno sodelovali in podali tudi nekaj pobud ter vprašanj na katere so odgovarjali predstavniki občine.

Martinovanje

Z ŽIVO GLASBO
9. 11. 2019, od 19. ure dalje
v Gostilni Škorenjček

Pozdrav iz kuhinje

Kostanjeva pena s kranjsko klobaso in hrenom

Bučna juha s pečeno rdečo peso in pehtranom

Pečeno račje stegno s porto omako, rdečim zeljem, kruhovim cmokom z račjimi jetri, kostanji ter idrijskimi žlikrofi

Solata

Kakijev zavitek

VABLJENI!

Rezervacije:

08 161 71 78 | skorenjcek@tfs.si | Reška cesta 18 | Prestranek

komus
Pogrebne storitve

V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBЛИŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema

V primeru naše organizacije pogrebne svečanosti vam nudimo **10% popust** na žalne aranžmaje v cvetličarni Agrokor.

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o
Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**
Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

Iz foto albuma družine Šabec iz Slavine

Slavina je zelo staro naselje. Prvi zapisi pričajo, da je bila na nizki vzpetini že v 9. stoletju postavljena cerkva. Slavina je bila tudi med najstarejšimi prafarami v slovenskem prostoru, župnijska cerkev pa omenjena že v 12. stoletju. Prvotni prebivalci so postavljali svoja bivališča v njeni neposredni bližini in ob križišču cest. Tudi v Slavini pričajo najstarejše hiše o gručasti gradnji ob cerkvenem središču, med njimi Špelnikova domačija.

Marija - Mica Šabec (fotografija iz leta 1920) je bila v svojem času edina »birtka« na našem območju.

Od kdaj živi družina Šabec v Slavini, ni znano. Iz dostopnih pisnih virov je dokazljivo, da je v Slavini prisotna že več kot dvesto petdeset let. Descendants (potomstvo, sorodstvo) of Gregor Sabec dokazuje, da je bil ta rojen leta 1765, poročen z Marijo Bele in imel z njo pet otrok. Že tedaj je vpisano tudi hišno ime »Pri Špelnikovih«, ni pa znano, kdaj je bilo omenjeno oziroma zapisano prvič. V župnijski matični rojstni knjigi je zapisano tudi »pri Špelni«, kar daje slutiti, da je najbrž izpeljano iz imena Špela (Elizabeta). Družinsko drevo

je nadaljeval najstarejši sin Janez Šabec, poročen z Nežo Bole. Imela sta sedem otrok, a se je poročil le njun drugi sin Anton. S Heleno Ižanc je imel osem otrok. Njun najstarejši sin Franc (rojen 1870) je bil po poklicu zdravnik. Najprej je služboval na Vrhniki in tam prijateljeval z Ivanom Cankarjem. Zaradi zdravja se je z vlažne in meglene Vrhnike v času med obema vojnama vrnil v Slavino. Staro kaščo ob stanovanjski hiši je preuredil v stanovanje in ordinacijo. Vsi prostori so več ali manj ohranjeni po prvotni ureditvi. V kuhinji kraljuje zidan štedilnik na drva z železno konstrukcijo, v spalnici je ohranjena postelja, v ordinaciji pa pohištvo. Ohranjena sta tudi »blok« za recepte in njegova diploma. Bil je priznan zdravnik, k njemu so prihajali celo iz zelo oddaljenih krajev. Med drugo svetovno vojno je zdravil ranjence in jih skrival na podstrešju. Najmlajši sin Anton je bil po poklicu novinar in je dolga leta deloval v Ameriki (v Clevelandu). Ves čas je sodeloval s Slovensko matico (z najstarejšim slovenskim založniškim, znanstvenim in kulturnim društvom). V slovenskem jeziku je pisal za časopis Glas naroda in za dnevnik Prosveta. Družini v Slavino je redno pošiljal obe tiskovini. Z njim se je izoblikovala stranska ameriška veja družine Šabec. Izmed osmih bratov in sester se je poročil samo še Janez. Z Marijo Štavar – k hiši je prišla s Šilentabra in prinesla »dobro« doto – je imel sedem otrok. Prevezel je kmetijo in

Diploma Franca Šabca (rojen 1870) – bil je zdravnik.

gostilničarstvo. Kdaj so se »Pri Špelnikovih« začeli preživljati tudi z gostinstvom, ni znano. Po Janezovi smrti je vodenje gostilne prevzela njegova najstarejša hči Marija - Mica, edina »birtka« daleč naokoli, zelo cenjena, delovna in skrbna, »načitana« – nečakom je pomagala pri šolskih nalogah. Govorila je nemško in z njeno vztrajnostjo in pridnostjo je gostilna »pri Špelnikovih« nadaljevala svoj sloves. Njen starejši brat Janez je živel (in tesaril) v Braziliji. V dokumentih mesta Londrina je zapisano, da je bil zelo zaslužen pri njegovi gradnji in tudi dobrotnik, kajti poleg svojih dveh otrok je posvojil še tri brazilske sirote. Družina Šabec ima stransko družinsko vejo tudi v Braziliji. Marijin mlajši brat Jože je bil soustanovitelj Interevropa v Kopru. Njihov brat Anton je prevzel kmetijo in bil tudi furman; prevažal je les iz gozda na žage, oglje v Trst, vino iz Istre ... Žena Helena pa je skrbela za gostilno »Nanos«, za gospodinjstvo in bila prava »čebelica«, saj je podpirala ne samo tri, ampak štiri hišne vogale. Po njeni upokojitvi 1978 so gostilno zaprli. Imela sta tri hčere – Miro, Majdo in Nado ter sina Jožeta – ta živi danes na domačiji in z ženo Savo gospodari na kmetiji.

V letu 1904 so Špelnikovi domačijo na novo prezidali, jo dvignili v enonadstropno stanovanjsko hišo in z gospodarskimi posloplji zaključili v trdno kmečko in gostinsko celoto. Ob hiši je bilo tudi balnišče. Posebno ob nedeljah (po maši) so se vse do trde teme pri njih trli ljudje in balinali celo na makadamskem dvorišču.

Družina Šabec živi naprej. Jože je staro hišo preuredil v turistične namene – oddaja družinske sobe in nadaljuje s kmetovanjem. Ima dva sinova, morda bo eden izmed njiju nadaljeval Špelnikovo tradicijo.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografije: arhiv družine Šabec.

Špelnikova domačija leta 1904.